Poveşti

nemurito

are 46

Coperta:
CARMEN STĂNESCU

© EDITURA ION CREANGĂ SA.
Povești nemuritoare
46, 1999

Toate drepturile aparţin Editurii Ion Creangă. Reproducerea integrală sau parţială a textului este interzisă şi va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0599-0

EDITURA ION CREANGĂ S.A. Pia{a Presei Libere, nr. 1
Sector 1, Bucureşti
Tel.: 222 32 54 Fax: 223 11 12
ROMÂNIA

.ovesti nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ - BUCUREŞTI, 1999

Traista cu minuni

PE MUNTELE TIN creşteau mii de soiuri de flori parfumate şi ierburi din care se făceau tot atâtea feluri de leacuri.

Acolo, era un sat cu nouăzeci şi nouă de familii care aveau nouăzeci şi nouă de vaci. Şi în acest sat trăia un fecioraş de vreo cincisprezece ani, pe nume Ta Tou, care, cum se crăpa de ziuă, ieşea în drum şi începea să plesnească din bici. La auzul pocnetelor de bici, cele nouăzeci şi nouă de vaci ieşeau singure din ograzi şi se strângeau în jurul lui, iar băiatul le mâna la păşune. Trecând prin văi şi căţărându-se pe povârnişuri, Ta Tou îşi ducea cireada să pască iarba cea mai bună, să bea cea mai bună apă. Vaciie lui erau grase de plesneau şi pielea le strălucea de parcă ar fi fost de aur.

într-o zi de vară, pe vreme de arşiţă, când vacile se odihneau la umbra copacilor, băiatul le numără şi văzu că în loc de nouăzeci şi nouă avea o sută de vaci. Le numără încă o dată şi încă o dată, dar tot o sută de vaci îi ieşeau. Nu ştia ce să creadă, mai ales că, în împrejurimi, nu mai ştia nici o vacă şi nici nu văzuse când venise în cireada acea vacă străină.

Timp de trei zile, în cireada băiatului au fost o sută de vaci. A patra zi, când Ta Tou era, ca de obicei, cu vacile la păşune, văzu venind spre el un bătrân cu sprâncenele şi barba albe ca zăpada. în spate ducea o traistă, iar în mână avea un bici. Când ajunse lângă băiat, îl întrebă:

- Flăcăule, mi-am pierdut vaca, n-ai văzut-o
tu cumva?

Ta Tou răspunse:

- Cu trei zile în urmă, în cireada mea a
apărut o vacă în plus. Du-te şi vezi dacă e a ta.

Bătrânul intră în cireada şi ieşi trăgând o vacă de coarne. Băiatul îi spuse:

- Dacă e a ta, ia-o!

Bătrânul mângâie vaca pe cap şi pe loc pielea acesteia începu să strălucească, iar

coamele i se poleiră cu aur. Apoi încalecă pe ea şi plecă. După câţiva paşi se .opri, se întoarse către băiat şi-i spuse:

- Băiete, nu ai nici o dorinţă?

Ta Tou se gândi ce se gândi, apoi răspunse:

-Ceea ce doresc eu... nu poţi dumneata să îndeplineşti, moşule.

îşi amintise că fusese odată într-un sat mai îndepărtat unde văzuse o mulţime de copii care citeau din cărţi şi-i povesti acest lucru bătrânului.

Atunci bătrânul zâmbi, îşi dădu jos traista de pe umeri şi, scuturând-o, îi grăi:

- Spune, flăcăiaşule, ce vrei, că-n traista
mea se găseşte orice!

Uitându-se la traista aceea goală şi ne-crezând spusele bătrânului, băiatul râse:

- Dacă ai, dă-mi o carte! Mi-o doresc de mult.

Bătrânul îşi vârî mâna în traistă, scoase o
carte şi i-o întinse.

Fericit, băiatul luă cartea cu scoarţe roşii de mătase şi începu s-o răsfoiască imediat. Când îşi ridică privirile de pe carte, bătrânul dispăruse.

Ta Tou avea acum o carte şi, deşi ştia numele a mii de ierburi şi de flori, nu ştia să

citească. Cine să-l înveţe să citească? Socoti el pe degete toţi oamenii din sat: erau bătrâni care ştiau să povestească mii de poveşti, fete care ştiau să cânte mii de cântece, dar nu era nimeni care să ştie carte. Atunci Ta Tou se hotărî să înveţe carte singur. Arse o rămurică şi, cu tăciunele de la ea, începu să scrie pe pietre. A scris aşa până s-a lăsat noaptea. Deschizând cartea, literele luminau, încât băiatului nu-i mai trebuia lampă. Cartea lumina muntele, copacii, florile. în noaptea aceea, când învăţa mai cu râvnă din carte, se apropie de el o fecioară mlădie, împodobită nevoie mare. Fără să spună un cuvânt, fata se aşează alături de el. Băiatul se uită la ea cu uimire, iar fata îl privea cu ochii-i mari, în tăcere. Aşteptă ce aşteptă şi, văzând că fata nu are de gând să plece, îi zise:

- Pleacă, te rog, nu mă împiedica să învăţ!

Cu blândeţe, fata îi spuse:

- Dar nu te împiedic deloc. Ţi-e teamă să mă uit cum scrii?

Fără să mai scoată un cuvânt, băiatul îşi văzu înainte de treabă. După un timp, când se uită, văzu că fata se afla tot acolo. Aceasta îi spuse zâmbind:

-Ai aşezat cartea cu scrisul în jos, nu ştii să citeşti, e-adevărat?

Ruşinându-se de fată, Ta Tou răspunse: -Aşa e, nu ştiu carte, dar tu ştii? -Aşa, puţin ştiu şi eu, răspunse ea râzând. Băiatul, neîncrezător, îi dădu cartea:

- Dacă ştii, citeşte, să aud şi eu!

Fata începu să citească. Ta Tou, plin de bucurie, o rugă:

- Surioară, fii bună şi învaţă-mă şi pe mine!

Mişcată, fata se opri din citit, apoi începu să-l înveţe pe Ta Tou.

Băiatul îşi vâra în cap cu repeziciune tot ce-i spunea fata. îl învăţă până ce începură să se reverse zorile. Când stelele începură să se stingă de pe cer, când păsările începură să ciripească în copaci, fata se ridică de îndată, îl privi pe băiat, privi cartea, oftă din adânc şi, fără să spună un cuvânt, plecă.

Ta Tou se simţea ca un înfometat ce a căpătat de mâncare, ca un însetat ce a căpătat de băut. A doua zi, după ce a păscut vacile, când se lăsă înserarea şi licuricii începură să strălucească, Ta Tou rămase în aşteptarea fetei. Luna

se ridicase de mult pe bolta cerului şi băiatul se temea că fata n-o să mai vină. După un timp de aşteptare, deschise cartea şi literele luminară din nou totul în jur. Şi iată că fata veni. Bucuros, băiatul îi spuse:

- Azi de ce ai venit atât de târziu? Mi s-a urât aşteptându-te.

Râzând, fata se aşează lângă el şi-l învăţă să citească până se lumină de ziuă, când, încruntând din sprâncene, se ridică şi plecă. A treia zi, fata veni şi mai târziu, aşa că nu apucă să-l înveţe decât foarte puţin, că păsările începură să cânte şi mijea de ziuă. Se uită la băiat şi, cu durere în glas, îi spuse:

- Mâine seară n-am să pot veni.

îngrijorat, băiatul o rugă:

- Te respect ca pe o învăţătoare, te iubesc ca pe o soră, te rog, învaţă-mă până la sfârşit!

Dacă te temi că-i drumul greu, vin eu la tine.

Auzindu-I, fetei i se frângea inima şi ochii îi înotau în lacrirnj. Oftând, îi spuse:

- Nu că nu aş vrea să te învăţ, nu că ar fi drumul greu. De când eram copilă mă aflu în mâinile vrăjitoarei care stă la miazănoapte de

Muntele Ridichiei de aur. Ea m-a trimis să-ţi fur cartea vrăjită, dar n-am inima s-o fac.

Auzind spusele fetei, Ta Tou o întrebă:

- De ce nu fugi de la zgripţuroaică?

Cu ochii plini de lacrimi, fata îi răspunse:

- Chiar şi la capătul lumii de m-aş duce, tot m-ar găsi!

Se apropia răsăritul soarelui şi în grabă mare fata plecă spre miazănoapte; după câteva clipe, nu se mai văzu.

A patra noapte, fata nu mai veni. Ta Tou era nespus de mâhnit. Tot timpul se uita în partea unde plecase fata, dar nu vedea decât munţii înalţi şi pădurea. în zilele următoare, flăcăul se apropie din ce în ce mai mult de peştera vrăjitoarei, dar tare se mai temea.

într-o zi tocmai se uita spre miazănoapte, când văzu două lumini ciudate: una albă, alta roşie, care străluceau de-ţi luau ochii. Ta Tou văzuse de multe ori cum strălucesc stelele căzătoare, dar ceea ce vedea acum strălucea mai puternic decât orice stea. Şi apoi era ziua în amiaza mare. Tot uitân-du-se aşa, văzu că luminile nu erau prea departe şi hotărî să se ducă până la ele.

Merse el ce merse, până dădu de un arbore cu ramurile întortocheate, care creştea într-o crăpătură a muntelui. Pe una din crengile copacului se afla un merişor de aur şi pe alta un merişorde argint, care răspândeau, unul, o lumină aurie, iar celălalt, argintie. Ta Tou se urcă pe o piatră şi le smulse. Dar cele două merişoare se sfărâmară bucăţele în mâinile lui. Muntele se clătină şi, uitându-se în jurul său, băiatul văzu că nu mai era pe piatra pe care se urcase. în dreapta lui se afla un munte de aur şi, în stânga lui, un munte de argint, care sclipeau de-ţi luau ochii. Făcându-şi curaj, băiatul porni înainte şi, după puţin timp, ajunse la o colibă de piatră cu uşile deschise. Intră şi în urma lui uşa se încuie singură, în casă nu se afla decât un pat de mărime potrivită şi o lampă. Vru să iasă, dar nu mai putu. Strigă, dar nu-l auzi nimeni.

Pe înserate, uşa se deschise singură şi, când băiatul se aştepta să vadă intrând cine ştie ce vrăjitoare, dădu cu ochii tocmai de fata care-l învăţase să scrie şi să citească. Bucuros, el o întrebă:

- Aici locuieşti tu?

Fata nu răspunse nimic, aprinse lampa şi începu să croşeteze la lumina ei. Oricât încercă băiatul s-o facă să vorbească, ea nu scoase nici un cuvânt. Ta Tou îşi luă cartea să înveţe, dar fata tot nu-l băgă în seamă. Atunci, înfuriat, băiatul se opri din citit, închise cartea şi se întinse pe pat, prefăcându-se că doarme. La miezul nopţii, fata se ridică, îl privi înlăcrimată, stinse lampa şi plecă.

După ce se stinse lumina, băiatului i se păru că nu se mai află în pat, ci pluteşte pe valurile unei ape. Ba parcă auzea clipocitul valurilor şi vuietul vântului. Atunci deschise repede cartea şi la lumina ei încetă şi clipocitul valurilor şi vuietul vântului; se afla din nou pe patul din casa de piatră, iar uşa era deschisă. Acum îl apucase d rul de fată şi nu mai voia să fugă. în sinea lui se întreba de ce fata nu scosese nici un cuvânt când îl văzuse şi de ce lăcrimase când plecase. Se gândi aşa până se lumină de ziuă şi uşa se închise din nou. Băiatul aşteptă în colibă toată ziua; când se înnopta, fata veni, dar nici de data aceasta nu scoase nici o vorbă, iar la plecare lacrimă. Noaptea, băiatul îşi zise că dacă e uşa deschisă

şi dacă nu vine fata, să se ducă să-şi vadă vacile. Cum ieşi din casă, dădu cu ochii de un munte înalt şi întunecat care se ridicase între muntele de aur şi cel de argint. Căutând în stânga şi în dreapta pe unde să treacă, se hotărî să se caţere pe muntele de aur. Şi cu cât urca, cu atât muntele se făcea şi mai înalt. Tot urcându-se, auzi la un moment dat un muget de vacă şi se opri mirat, întrebându-se cum de sunt vaci pe muntele acesta ciudat, apoi îşi zise c-or fi poate chiar vacile lui. Se uită dincotro venea mugetul şi văzu o cireada de vaci cu coarnele şi copitele de aur, cu tot trupul de aur, iar păzitorul lor nu era altul decât bătrânul care-i dăduse cartea. Bucuros, băiatul se duse la el şi-l întrebă:

- Unde mă aflu, moşule?

Văzându-I, bătrânul se sperie, dar răspunse:

- Te afli în inima muntelui. Dar cum de ai ajuns aici?

Ta Tou îi povesti cum găsise coliba de piatră, cum stătuse în ea şi tot ce s-a mai întâmplat. Bătrânul îi spuse:

- Coliba de piatră e a vrăjitoarei, iar patul în care ai dormit e o punte îngustă deasupra unei

prăpăstii. Când s-a stins lumina, fata urma să te împingă în prăpastie, dar cartea te-a salvat. Dacă nu vrei să te desparţi de fată, îţi voi da un lucru fermecat, pe care să-l pui deasupra lămpii când se aprinde.

Şi zicând aceasta, vârî mâna în traistă şi scoase de acolo un abajur vechi pe care i-l dădu. Apoi, îi mai zise:

- Păzeşte-mi trei zile vacile de aur şi eu am
să mă duc să le păzesc pe ale tale.

Nu se luminase încă şi băiatul se înapoie în colibă. La lumina zilei, uşa se închise din nou. Seara veni iarăşi fata şi aprinse lampa. Atunci, băiatul îi spuse:

- Lampa asta luminează prea puternic.
Să-i punem abajurul acesta.

Se ridică şi puse abajurul deasupra lămpii; fata tot nu scoase nici un cuvânt. Băiatul se întinse pe pat şi se făcu iarăşi că doarme. De data asta, fata plânse în toată regula uitându-se la băiat cum doarme şi apoi se duse să sufle în lampă, s-o stingă. Dar, cu cât sufla mai tare, cu atât flacăra lămpii creştea. Cu faţa scăldată în lacrimi, fata smulse abajurul şi-l aruncă, iar acesta se prefăcu

într-o barcă. îndată casa dispăru. Cei doi se urcară în barcă şi pluteau acum pe un râu căruia nu i se vedeau malurile. De data asta, fata vorbi:

- De unde ai abajurul ăsta fermecat?

Uitând de supărare, băiatul îi răspunse cu o întrebare:

- Ce s-a întâmplat cu tine în nopţile acestea, de n-ai scos nici un cuvânt?

Fata răspunse:

- Cum aş fi putut să vorbesc cu tine când zgripţuroaica pândea să audă tot? Tu nu ştii, Ta Tou, cum mă chinuia zgripţuroaica în fiecare noapte când mă întorceam de la tine, dar, orice mi-ar fi făcut, nu aveam inima să te împing în prăpastie după ce stingeam lumina.

Uitându-se înapoi, cei doi văzură o barcă apropiindu-se din ce în ce de ei. Speriată, fata spuse atunci:

*

- Ne urmăreşte zgripţuroaica!

îşi smulse din cap un ac încrustat şi-l aruncă în apă. Atunci barca zgripţuroaicei începu să se învârtească pe loc, dar, după puţin timp, zgripţuroaica îşi reluă urmărirea. Fata îşi scoase din păr alt ac pe care-l zvârli iarăşi în apă şi barca

zgripţuroaicei începu din nou să se învârtească. De şapte ori aruncase fata câte un ac în apă, până se lumină de ziuă şi barca se apropie de mal. Cei doi coborâră pe mal şi, când se uitară în jur, văzură că se află chiar la marginea satului băiatului.

Ta Tou o duse pe fată acasă, dar, după puţin timp, apăru şi zgripţuroaica acolo. Cum intră în casă, fără un cuvânt, zgripţuroaica suflă asupra fetei; aceasta simţi dintr-o dată că îngheaţă; mai suflă încă o dată şi fata îşi schimbă culoarea, îngrijorat, băiatul îşi aminti cuvintele bătrânului: „Dacă n-ar fi fost cartea, de mult ţi-ar fi făcut de petrecanie zgripţuroaica". Luă aşadar cartea şi o apropie de corpul fetei; îndată aceasta îşi recapătă culoarea.

Zgripţuroaica, văzând că fata nu mai tremura, începu să sufle asupra băiatului. Iar suflarea ei era mai rece decât gheaţa şi băiatul simţea că-i amorţesc oasele şi tremura din toate încheieturile. în sinea lui se gândea cum ar putea s-o scoată din casă şi atunci o luă la fugă; zgripţuroaica se avântă după el, gata-gata să-l ajungă. Când îşi strânse pumnii să se ia la luptă

cu ea, apăru şi bătrânul călare pe o vacă de aur în mijlocul cirezii lui. Moşneagul vârî mâna în traistă, scoase o frânghie lungă pe care o zvârli asupra zgripţuroaicei. Frânghia, ca un şarpe, se răsuci în jurul mâinilor şi picioarelor acesteia. Apoi, bătrânul zise:

- Nu aveam de gând să te ucid, dar, văzând cum tu vrei să-i pierzi pe alţii, nu te mai pot nici eu ierta.

Apoi mai scoase din traistă un băţ cu care o atinse pe zgripţuroaică, şi aceasta se făcu nevăzută. Pe locul unde stătuse zgripţuroaică, rămase o pată de sânge. Bătrânul puse frânghia şi băţul în traistă şi, zâmbind, zise băiatului:

- Ţi-am adus vacile. Acum ai şi carte, are şi cine să te înveţe. învaţă cât te ţin puterile!

Apoi şi bătrânul şi vaca se făcură nevăzuţi. Băiatul se întoarse în casă şi o găsi tare veselă pe fată; scăpase de sub puterea zgripţuroaicei. Rămase alături de băiat şi trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţi.

Nandi

A FOST ODATĂ un orfan, căruia de mic copil îi muriseră părinţii şi-l lăsaseră singur pe lume, fără nici un rost.

într-o zi, nimeri într-un sat, unde dădu peste o grămadă de copii, care se jucau cu pietricele. Se apucă să se joace şi el cu ei. Jocul i se părea atât de nou şi de atrăgător, încât nu şi-a dat seama că s-a jucat toată ziua. Toţi copiii din sat aveau părinţi. La apusul soarelui, părinţii îşi chemară copiii acasă, numai orfanul rămase singur şi lihnit de foame. Se gândea la soarta sa amară, stând pironit în locul în care se jucase toată ziua şi privind apusul tulburător al soarelui. Treptat, treptat, se întunecă, apoi se făcu noapte, iar el sta acolo gândind: „Toţi copiii s-au întors acasă, de bine de rău au un acoperiş, dar eu unde să mă duc?"

Se gândi ce se gândi şi apoi se culcă într-un staul. Asta s-a întâmplat mai multe zile la rând.

într-un rând, gândindu-se la soarta sa amară, el se întrista mai mult ca de obicei: „Vai!

Bietul de mine! Decât să îndur atâtea necazuri, mai bine să mor". Şi se gândi la un mijloc ca să moară cât mai repede. Alese drumul care ducea spre păşune şi se întinse de-a curmezişul lui, ca vitele care vor trece pe acolo să-l calce în picioare.

Din întâmplare, în aceeaşi zi, prinţii şi prinţesele din partea locului trecură tocmai pe acel drum. Printre ei se afla însă şi prinţesa cea mai mică, Nandi, care, văzându-l pe orfan întins de-a curmezişul drumului, îl îndrăgi foarte mult şi de aceea merse cu atenţie pe drum, ocolind trupul băiatului. Prinţii şi prinţesele începură să râdă, întrebând-o batjocoritor:

- Vrei să-l iei de soţ, de-i arăţi atâta respect?

Seara, cum au ajuns acasă, prinţii şi prinţesele spuseră şi părinţilor cele întâmplate. Aceştia râseră şi ei de Nandi, pentru mila arătată faţă de băiatul culcat în drum.

Nandi, supărată de vorbele celor din jurul ei, hotărî în sine să se mărite cu acel orfan, stingher pe lume, care nu era deloc de lepădat. Ea le ceru părinţilor câteva lucruri, ca să-şi întemeieze o familie, dar aceştia îi dădură în bătaie de joc un cuţit nefolositor, cu mâner scurt, şi un căţel cu ochii bulbucaţi.

Nandi nu se dădu bătută în faţa nedreptăţii ce i se făcea şi a lucrurilor fără importanţă pe care Ie-a primit drept zestre, ci, dimpotrivă, plină de încredere şi de curaj, îşi părăsi familia nemiloasă, ca să se mărite cu acel orfan. Nandi ducea o viaţă plină de lipsuri alături de orfanul ei drag, cu care se înţelegea de minune. După o vreme, Nandi îi spuse soţului ei într-o zi:

- Toţi oamenii îşi caută norocul în pădure. Ce-ar fi dacă te-ai duce şi tu să încerci? la cu tine câinele. Când îl auzi lătrând, să-l strigi. Dacă îţi va răspunde, să nu iei nimic din ce găseşti. Dacă nu-ţi va răspunde şi va lătra mai departe, să iei orice lucru ar fi şi să-l aduci acasă.

Orfanul ascultă sfatul soţiei sale şi plecă spre pădure, luând cu el şi câinele cel cu ochii bulbucaţi.

în pădure, cum auzi câinele lătrând, orfanul îl strigă şi câinele îi răspunse. Ca să ştie de ce latră câinele, mânat de curiozitate, merse înainte, tot înainte până dădu peste o comoară de pietre scumpe. Amintindu-şi sfatul soţiei sale, se hotărî să nu ia nimic din această comoară.

însoţit de câine, merse mai departe şi pătrunse mai mult în pădure şi lucrurile se petrecura

ca mai înainte. Cum latră câinele, îl chemă şi câinele îi răspunse. Aşa s-au petrecut lucrurile de două, trei ori, iar el dădea peste grămezi de aur şi argint. Ascultând de sfatul soţiei sale, nu luă nimic şi merse tot înainte. Nu merse prea departe şi câinele latră iar. De data asta lucrurile nu se mai petrecură ca înainte. Câinele stătea nemişcat şi lătra întruna. Orfanul se duse în fugă să vadă ce este. Vai! Era un şarpe mare încolăcit pe trunchiul unui copac. Avea în gură o piatră preţioasă ce strălucea de-ţi lua ochii. Orfanul n-avea nici sabie, nici un topor, ci numai acel cuţit nefolositor pe care Nandi îl primise de la părinţii ei. Cum să facă? Neavând încotro, lovi şarpele cu acel cuţit. Cum dădu cu cuţitul, piatra preţioasă căzu din gură şarpelui în faţa sa. El ridică piatra preţioasă şi, fără să se uite în dreapta şi în stânga, se duse glonţ acasă.

Foarte bucuros, îi dădu piatra preţioasă lui Nandi, care o ascunse cu mare grijă într-un borcan.

într-o zi, părinţii lui Nandi dădură o petrecere şi mulţi oameni săraci se îngrămădeau pe la porţi. Nandi se duse în grabă la fraţii şi surorile ei şi-i întrebă:

- Oare poate veni şi soţul meu la serbare?

Fraţii şi surorile ei îi răspunseră cu dispreţ:

- Oameni ca voi, fără nici un rost, săraci lipiţi pământului, ce să caute la petrecere? Nu vă e ruşine? Cei care au bani pot veni. Voi cu ce? Vezi-ţi mai bine de drumul tău.

Nandi, auzind toate acestea, le răspunse cu bunătate:

-Am acasă un borcan cu varză acră. îi daţi voie soţului meu să vină la serbare?

Fraţii şi surorile, din cale-afară de furioşi, îi întoarseră spatele şi Nandi plecă fără să mai scoată un cuvânt. Cum ajunse acasă, Nandi se sfătui cu soţul său:

- Cu toate că suntem săraci şi cu hainele pe noi numai zdrenţe, nu ne ducem la străini, în vizită, ci în familia părinţilor mei. Nu contează cum arătăm.

Soţul prinse curaj şi, ascultând-o pe ne-vastă-sa, luă borcanul pe umeri şi se îndreptă spre socri, să ia parte la serbare.

în drum spre palat el văzu oamenii deosebit de frumos gătiţi şi drumul ticsit cu un şir nesfârşit de căruţe. Văzând cum stau lucrurile, se înfricoşa

tare şi, pe măsură ce se apropia mai mult de palat, curajul îl părăsea de tot. Se opri în faţa templului Dai, neştiind încotro s-o apuce. împăratul, socotind că toţi oaspeţii au sosit, dădu ordin să înceapă serbarea. însă papagalul cel bătrân al curţii începu să strige:

- Oaspetele de seamă n-a venit, este pe
drum. Aşteptaţi!

împăratul, neştiind cine n-a sosit încă, îi întrebă pe cei care sosiseră dacă n-au văzut să mai vină cineva după ei. Oaspeţii răspunseră cu toţii într-un glas:

- Nu mai trebuie să vină nimeni, n-am văzut
pe nimeni.

Unul dintre oaspeţi se ridică şi zise:

- Pe drum e un om care duce un borcan cu
varză acră.

Papagalul, cum auzi, strigă:

- Da, el este.

Nedumerit, împăratul, neştiind cine poate fi acest oaspete de seamă, se duse singur să vadă.

Orfanul îşi dădu seama, după înfăţişare, că în faţa sa stă împăratul şi, tremurând de emoţie, spuse:

- Tată-socru, măria-ta, n-am putut să vă
aduc altceva. V-am adus puţină varză acră.

împăratul era foarte înţelept. Nu uitase vorbele papagalului şi se gândea: „Acest om sărman poate să fie într-adevăr oaspetele de seamă". Şi plin de speranţă se adresă ginerelui:

- Nu-i rău că ai adus acest borcan cu varză.
Am să gust.

Şi desfăcu borcanul. Deodată, tot oraşul se lumină în roşu, aşa de tare sclipea piatra preţioasă din borcan. Oamenii veniră în fugă cu mâncăruri şi băuturi. împăratul porunci să se aştearnă un covor de aur, să se bată toba şi să se închine cu toţii la intrarea ginerelui său în palat.

Apoi el chemă toţi demnitarii să-şi dea cu părerea cam cât valorează piatra cea preţioasă.

Fiecare demnitar credea altfel şi nu se ajunse la nici un rezultat. La urmă intră un bătrân sfetnic; acesta, văzând piatra preţioasă, îl sfătui pe împărat aşa:

- Măria-ta, după părerea mea, această
piatră e o comoară nepreţuită, a cărei valoare nu
poate fi apreciată de mintea noastră. Oricum, ea
aparţine ginerelui tău. Poţi s-o capeţi, căci ai

putere şi bogăţie. Dă-i ginerelui o sumă mare de galbeni şi el ţi-o va da cu siguranţă.

împăratul găsi bun sfatul bătrânului său demnitar şi se hotărî să dea o sumă de galbeni şi o parte din avere ginerelui său şi fiicei sale, Nandi.

Nandi şi soţul său nu mai erau deci săraci lipiţi pământului ca înainte. împăratul trimise oştenii şi muzicile sale, să-l petreacă atunci când plecă acasă.

Nandi, auzind toba, fugi în grabă la sora ei şi-i zise:

-Avenit soţul meu, auzi, bate toba.

Sora ei răspunse cu profund dispreţ:

- Orfanul e sărac lipit pământului, cum poate sosi acasă cu atâta ceremonie? Dacă amândoi într-adevăr sunteţi atât de norocoşi, atunci am să vin la voi, să mătur coteţul porcilor.

Nici nu termină bine de zis aceste vorbe, şi-n faţa lor apăru orfanul. Sorei lui Nandi îi era ruşine să se ţină de cuvânt, dar n-avea ce face. Numai că buna, blânda şi dreapta Nandi o iertă.

Ea şi soţul ei au împărţit la săraci şi orfani toată averea. Credinţa lui Nandi a rămas şi azi în popor: „Când eşti sărac, să nu te plângi,' când eşti bogat, să nu te lauzi".

Ghitara

VECHILE POVEŞTI spun că ghitara a fost născocită de un ciobănaş, pe nume Şuhă, care trăia în stepa Ciahar.

Şuhă a fost crescut de bunica sa şi amândoi trăiau de pe urma celor douăzeci de oi pe care le aveau. Şuhă ducea zilnic oile la păscut, iar seara şi dimineaţa, când îi îngăduiau treburile sale, îşi ajuta bunica la gospodărie.

La şaptesprezece ani, Şuhă arăta ca un om în vârstă. Avea un talent deosebit, ştia să cânte din frunză, şi păstorii din vecinătate erau foarte bucuroşi să-l asculte.

într-o zi, deşi soarele apusese şi se întunecase bine, Şuhă nu se întorsese încă acasă. Nu numai bunica lui era neliniştită, ci şi păstorii din vecinătate.

Tocmai când oamenii se frământau mai tare, Şuhă intră în iurtă cu ceva alb în braţe. într-o clipă, oamenii îl înconjurară să afle ce e; era un mânz abia născut. Şuhă, văzând cât de uimiţi sunt oamenii, le spuse râzând:

- Când mă întorceam, pe drum am dat peste această sărmană fiinţă culcată la pământ şi zbătându-se întruna. Nu era nimeni în jur, nici iapa, şi mă temeam tare că va fi mâncat de lupi când se va întuneca, aşa că l-am luat în braţe şi am venit cu el.

La puţin timp după aceea, într-o noapte, Şuhă se trezi din somn la nechezatul speriat al mânzului alb şi se duse îndată să vadă ce este. Când tocmai ieşea pe uşă, auzi răgete speriate în staul. Uitându-se mai atent, zări un lup mare, cenuşiu, care voia să se repeadă în turma de oi, însă în calea lui se aţinea mânzul alb.

Şuhă se luptă cu lupul cenuşiu până-l goni. Mânzul alb era ud leoarcă. Şuhă îşi dădu seama că lupul cenuşiu venise de mult şi că datorită mânzului alb turma sa fusese salvată. Ca unui prieten apropiat, mângâindu-l, îi spuse:

- Mânzule alb, îţi mulţumesc! Datorită ţie oile au rămas în viaţă.

De atunci, Şuhă şi mânzul alb deveniră prieteni buni şi nedespărţiţi.

Timpul trecea repede. într-o primăvară, în stepă se răspândi vestea că şeful tribului pre-

găteşte în templul Cama o întrecere de călărie, fiindcă fata lui vrea să-şi aleagă de soţ pe cel mai bun călăreţ.

Şuhă auzi şi el această veste, dar nu o luă în seamă. Prietenii săi însă îl îndemnau să ia parte cu mânzul alb la întrecere. în cele din urmă, Şuhă se învoi şi plecă acolo cu mânzul alb.

Când se dădu plecarea, o mulţime de călăreţi voinici plesniră din bici şi o luară la galop în goană mare, dar când ajunseră la locul de sosire, mânzul alb al lui Şuhă era de mult acolo. Atunci, căpetenia dădu ordin:

- Călăreţul cu mânzul alb să urce pe podium!

Când Şuhă se urcă pe podium, căpetenia văzu că învingătorul era un cioban sărac şi de aceea se prefăcu a fi uitat promisiunea şi i se adresă cu viclenie:

-îţi dau trei galbeni, lasă calul şi du-te!

Şuhă, auzind vorbele căpeteniei, se făcu foc şi pară, gândindu-se în sinea lui: „Cum pot oare să-mi vând calul?" Şi, fără să se gândească la urmări, spuse răspicat:

- Am venit la întrecere, n-am venit să-mi
vând calul.

- Tu, un sărăntoc, îndrăzneşti să te opui
căpeteniei?

Slujitorii nici nu aşteptară să termine vorba şi începură să-l bată. îl bătură până îşi pierdu simţirea şi-l aruncară sub tribună. Căpetenia luă mânzul alb şi se întoarse mândru acasă. Şuhă fu salvat de vecini şi prieteni şi dus acasă.

Bunica sa îl veghe cu credinţă şi, după numai câteva zile de odihnă, începu să se în-zdrăvenească.

într-o seară, tocmai când Şuhă era gata să adoarmă, auzi un zgomot la uşă şi întrebă cine e; nu-i răspunse nimeni, dar zgomotul de la uşă nu înceta. Bunica împinse uşa şi, când văzu că e chiar mânzul alb, dădu un ţipăt de bucurie. Ţipătul îl uimi pe Şuhă, care ieşi în grabă.

- E adevărat, s-a întors mânzul alb.

însă văzură în corpul mânzului înfipte vreo şapte-opt săgeţi ascuţite; era plin de sânge şi ud leoarcă de transpiraţie. Şuhă, scrâşnind din dinţi şi stăpânindu-şi furia, îi scoase săgeţile şi sângele ţâşni imediat din răni. Mânzul alb fusese rănit de moarte şi a doua zi îşi dădu sufletul. Ce se întâmplase? Căpetenia îşi invitase rudele şi

prietenii la o masă bogată, să-şi laude calul năzdrăvan. Abia încălecase şi nici nu se aşezase bine în şa, când mânzul alb, dintr-o săritură, îl aruncase cu capul în jos. Apoi se zbătuse din răsputeri, scăpase din hăţuri şi o luase la goană printre oameni.

Căpetenia se ridicase de jos, ţipând:

- Prindeţi-I! Dacă nu puteţi să-l prindeţi,
omorâţi-l cu săgeţi!

Săgeţile arcaşilor, iuţi ca vântul şi dese ca picăturile de ploaie, zburau spre mânzul alb. Gonind fără preget, mânzul alb dorea să moară sub ochii stăpânului său drag.

Moartea mânzului alb îl întrista mult pe Şuhă şi nu putu să doarmă multă vreme. într-o noapte, Şuhă visă că mânzul alb era viu, el îl mângâia, iar mânzul se apropia mereu şi-i şoptea:

- Stăpâne, n-ai putea găsi un mijloc ca să
nu ne despărţim, iar tu să nu te plictiseşti? N-ar fi
bine să faci din oasele şi venele mele un in
strument de cântat?

Când se trezi, Şuhă se gândi să înfiripe un instrument muzical din oasele, venele şi coada mânzului alb. îl numi ghitară.

De câte ori cânta, se gândea cu ură la căpetenia tribului, care-i răpise una din puţinele bucurii, şi dorul lui căpăta viaţă prin sunetele năvalnice.

De atunci, instrumentul a devenit distracţia păstorilor, care, cum îl aud, uită de oboseală şi nu se mai pot despărţi de el.

Două răspunsuri la o întrebare

ŞIN IÎUAN-CIUN e numele unui om, dar în acelaşi timp acest nume ne spune în chinezeşte că familia lui a suferit mizerii de zece generaţii.

într-o zi, Şin lîuan-ciun s-a decis să meargă la Dumnezeu şi să-l întrebe de ce nu a putut scăpa de sărăcie până acum. Merse el ce merse, străbătu drumuri peste drumuri, dar de Dumnezeu nu dădea. Unde să fie acest Dumnezeu? se tot întreba el. Tot se frământa şi tot nu găsea răspunsul, până ce odată află în munţi doi bătrâni

cu barba albă şi lungă, care îşi împleteau încălţăminte din paie. Cei doi bătrâni, ascultând păsul drumeţului, îi spuseră că Dumnezeu nu stă pe pământ, ci în cer; îi mai spuseră că el se va putea urca în cer cu ajutorul lor, dar cu o condiţie: dacă se duce la Dumnezeu, să-l întrebe în numele lor de ce pomul pe care l-au sădit în bolovani de zece ani nu vrea să crească deloc? Şin lîuan-ciun primi cu bucurie spusele bătrânilor, pentru că nimic nu era mai uşor decât aşa ceva. Atunci bătrânii îi spuseră:

- Pune în picioare aceste încălţări de paie
şi cu ele te vei sui în cer...

Şin lîuan-ciun, încălţând ciuboţelele de paie, care pasămite aveau puteri năstruşnice, simţi cum se înalţă spre cer aşa de repede şi de plăcut, că nu-şi dete seama în cât timp ajunse în faţa lui Dumnezeu, căruia îi spuse că doreşte să-i lămurească două întrebări: una a lui şi alta a celor doi bătrâni.

- Gândeşte-te bine, i se răspunse. Alege
întrebarea care este cea mai de preţ, pe mine nu
poţi să mă întrebi decât o singură dată, una din
întrebări va rămâne fără răspuns...

Lui Şin lîuan-ciun îi era, de bună seamă, tare greu să se hotărască. Parcă şedea între două focuri. Adică ce? Lucrul care îl privea pe el nu era important? Ba chiar foarte... că sărăcia îl apăsa de zece generaţii. Şi cât de mult dorea să afle care este cauza sărăciei... Dar, pe de altă parte, se gândi că şi întrebarea bătrânilor era importantă, mai ales că fără ajutorul lor nu ar fi putut ajunge aici, în cer. îi spuse atunci lui Dumnezeu, fără să mai şovăie, că un om cinstit crede întotdeauna că lucrurile altora sunt mai importante decât ale lui însuşi, şi-l întrebă ce-l rugase cei doi bătrâni. Dumnezeu, ascultându-i întrebarea bătrânilor, zâmbi şi îi spuse:

- Cum poate să crească un pom dacă nu are rădăcinile înfipte în pământ? Pământul are hrană în el...

Şi, cât ai clipi din ochi, Dumnezeu se prefăcu într-o lumină de aur şi pieri.

Şin lîuan-ciun rămase pe gânduri. Repeta mereu vorbele auzite, căuta să le desprindă înţelesul: „Pământul are hrană..." Pomul nu creşte pentru că nu are rădăcinile în pământ, el nu are hrană, deci... Dar eu am pământ ca să am hrană?

se întrebă el. îndată se limpezi la minte. Cu o singură întrebare primise, de fapt, răspuns pentru amândouă întrebările. Aflase deci cum că pricina sărăciei lui este lipsa de pământ.

Se întoarse şi spuse celor doi bătrâni ceea ce auzise în cer. Pe urmă, ca să scape de sărăcie, Şin lîuan-ciun porni să caute pământ, plecă departe, departe de tot. îl găsi în cele din urmă, se stabili acolo şi cu timpul, datorită hărniciei cu care lucra pământul, scăpă de sărăcie pentru totdeauna.

Tânărul împărat şi fata înţeleaptă

A FOST ODATĂ un împărat bun la inimă, iubit de oameni şi respectat.

împăratul era bătrân de acum şi cumplit de bolnav. Şi mai era împăratul mâhnit toată ziua şi toată noaptea, că în viaţa lui lungă nu avusese nici un fiu, care să-i moştenească tronul. Pe cine

oare să aleagă în locul său? se tot chinuia cu gândul, neştiind ce să facă.

într-una din zile, bătrânul împărat adună la curte tot poporul şi începu cu glasul tremurat:

- Am trăit atât şi atâtea mi-au fost date să văd, să aud şi să petrec pe lumea asta... Acum simt însă că nu mai am multe zile. Spuneţi-mi, rogu-vă, supuşii mei, dacă am faţă de voi ceva datorii ca să vi le achit înainte de a închide ochii pentru totdeauna? Apoi mai trebuie să ne sfătuim cum să alegeţi pe cel mai bun şi mai înţelept dintre voi, care să vă cârmuiască după plecarea mea pe celălalt tărâm...

Lumea, care ascultase în tăcere, izbucni într-un singur glas:

- Măria-ta, atâţia ani lungi ne-ai condus cu pricepere şi pe nimeni nu ai jignit cu nimic... De aceea credem că este mai bine ca domnia-ta să alegi pe viitorul împărat...

După câteva clipe de cumpănă, în care se gândi şi iar se gândi, împăratul le grăi oamenilor:

- Eu am un vultur alb... alb. E de aceeaşi vârstă cu mine. O să vedeţi că, timp de trei zile după ce eu mă voi stinge, vulturul acesta nu va

mai deschide ochii, nu va desface aripile, nu va ridica picioarele şi nu va mânca nimic. în a patra zi însă, să-l lăsaţi să-şi ia zborul. Va zbura el cât va zbura, apoi va pica pe umărul unuia dintre voi. Acela va fi noul împărat, pe umărul căruia se va aşeza vulturul alb...

Şi împăratul bătrân muri curând. Vorbele lui se adeveriră. Vulturul alb nu deschise ochii, nu desfăcu aripile, nu ridică picioarele şi nu mancă nimic trei zile la rând... în a patra zi, lumea se adună pe un câmp, aduse hrană aleasă vulturului alb şi îl hrăni. După care vulturul deschise larg ochii, desfăcu larg aripile, înălţă cutezător picioarele şi se ridică într-un zbor ca săgeata mai întâi, apoi de sus, din tăriile albastre, parcă privea şi se gândea cu mare chibzuinţă la noul împărat. Jos, toţi aşteptau cu inimile tremurânde căderea din înalturi a vulturului alb. După planarile lui line, pesemne că se hotărî să aleagă. Odată îşi smuci trupul şi pică tot ca săgeata, mai repede decât fulgerul în jos, până atinse umărul unui tânăr cioban, ce păştea oile în preajmă. Toţi cei de faţă, nerăbdători să întâmpine pe noul împărat, cum

văzură vulturul alb odihnindu-se pe umărul ciobanului, murmurară:

-Vai de noi... Ce vedem? Adevărat este? Un cioban să ne cârmuiască? Hotărât, nu... Să alegem pe altul...

în clipa aceea de cumpănă, dintre cei mulţi se ivi un bătrân cu barba albă, ca şi penele vulturului alb; el înainta în faţa tuturor şi le zise:

- V-aţi uitat cuvântul către împăratul cel bătrân, oameni buni! Unde vă este cinstea? Trebuie să ne împlinim făgăduiala, să facem cum a zis cel plecat dintre noi... Adică împăratul nostru să fie acest flăcău ales de vulturul alb...

Vorbele omului cu barba ca zăpada fură ascultate de toţi pentru că erau înţelepte şi drepte. Astfel tânărul cioban deveni împăratul ţinutului. Când primi această cinste înaltă, noul împărat întâi şi întâi prinse a împărţi oamenilor care îl aleseseră bogăţiile sale, pământurile, livezile, vitele şi pădurile. Aceştia începură să scape de griji şi tare se bucurară de fapta cea bună a împăratului ales. Viaţa începu astfel mai plină şi mai frumoasă pentru toţi locuitorii acelui ţinut.

La numai câţiva ani însă, oamenii se gândiră că e vremea ca preaiubitul lor împărat să aibă soţie. De aceea îi ziseră:

- Iubite împărat, noi din inimă dorim să ai o soţie, la aşadar fata cea mai frumoasă de soţie şi aduceţi-ne pe lume un copil, care să vă fie moştenitor peste ani şi ani...

La început, împăratul cam şovăia, nu le răspunse hotărât. Oamenii însă nu-l mai slăbeau cu sfatul, ţineau morţiş să-l căsătorească pe împărat. în cele din urmă, el spuse:

- Voi spune trei ghicitori. Aceea care le va dezlega îmi va fi soţie...

A doua zi veniră la împărat fete şi fete, care de care mai frumoasă şi fiecare dornică să afle ghicitorile, apoi să le dezlege. împăratul le spuse cele trei ghicitori, lată-le: Cât e de mare timpul dintre răsăritul şi apusul soarelui? Cât e de lung drumul dintre cer şi pământ? Cât este de mare distanţa dintre adevăr şi neadevăr? Pentru aceste trei ghicitori, împăratul le dădu timp de gândire numai trei zile.

Trecură două zile; fetele, cu toate chinurile lor şi cu toate străduinţele, nu putură să tălmăcească

ghicitorile. A treia zi, care era ultima, unele fete porniră la drum să întrebe pe unul şi pe altul, doar-doar or afla răspunsul la ghicitorile atât de grele. Se întâlniră cu o fată îmbrăcată sărăcăcios, care aduna vreascuri uscate.

- Hei, surioarelor, le zise fata, de ce tot
umblaţi de colo-colo, ce gânduri vă frământă,
spuneţi-mi şi mie...?

- Ştim noi ce gânduri avem pentru împărat...
Dar nu te priveşte pe tine, mai bine vezi-ţi de
treabă...

Fata săracă lăsă vreascurile jos şi, când auzi numele împăratului, se rugă de celelalte fete:

- Luaţi-mă şi pe mine cu voi, fetelor... Şi eu vreau să-l văd pe tânărul împărat... Luaţi-mă şi pe mine cu voi, fetelor, se ruga ea cu gingăşie şi dulceaţă în glas...

- Fie, s-o luăm, zise una dintre ele, în vreme ce celelalte stăteau la îndoială. Ea nu este o fiinţă ca şi noi? Doar nu o ducem în cârcă! S-o luăm...

în zorii zilei următoare fetele se adunară la palat. Printre ele se afla şi fata săracă.

-Adezlegat careva ghicitorile mele? întrebă împăratul, curios să-şi vadă viitoarea soţie.

Nimeni nu scoase o vorbă. Ochii frumoşi şi atât de bucuroşi cu trei zile în urmă se plecară. Tăcerea stăpâni mult. Când împăratul, uimit, repetă întrebarea, fata săracă ieşi la vedere şi răspunse:

- Cred că eu am găsit răspunsul potrivit pentru fiecare ghicitoare.
- Dacă e aşa, atunci să te auzim, o îmbte tânărul împărat cu blândeţe...
- Răstimpul dintre răsăritul soarelui şi apusul său este un drum de o zi, pentru că soarele, după cum ştie bine măria-ta şi toţi cei de faţă, răsare dimineaţa şi asfinţeşte seara...

-Aşa este. Hai, răspunde la a doua ghicitoare, zâmbi împăratul.

- Distanţa dintre cer şi pământ este lungă cât aceea dintre sprânceană şi pleoapă. După cum vedeţi, când ridic pleoapa pot vedea cerul, când o cobor văd pământul...
- Ultima ghicitoare, zâmbi şi mai cald împăratul.
- între adevăr şi neadevăr este o depărtare de patru degete. De ce aşa? Fiindcă ceea ce auzi cu urechea este neadevărat, dar ceea ce vezi cu

ochii este adevărat. Or, măsuraţi şi domniile-voastre: între urechi şi ochi este o distanţă tocmai de patru degete...

- Aşa este, precum a spus, râse acum împăratul plin de mulţumire...

După ce fata săracă isprăvi răspunsurile, lumea din juru-i se minună de înţelepciunea şi de isteţimea ei. Iar împăratul, precum promisese, o luă de soţie. Pentru că nu era numai înţeleaptă, ci şi frumoasă şi îi căzuse dragă tânărului împărat. Mulţimea veni la curte să le facă urări de bine, de sănătate şi de fericire. Se încinse o nuntă mare, nespus de mare, destul să-i spunem nuntă împărătească.

Şi de atunci înainte oamenii acelui ţinut îndepărtat fură cârmuiţi de bunătatea, cuminţenia şi înţelepciunea împăratului şi a împărătesei, trăind în tihnă şi lipsiţi de griji.

Domnul Dung-co şi lupul

PE CÂND MERGEA cu ochii în pământ, cufundat în nu se ştie ce gânduri, domnul Dung-co se trezi în faţă cu un lup. încremeni de frică şi mai multe nu. Fiara se propti chiar în calea sa. Dar lupul, în loc să-şi arate colţii, începu să se jelească domnului Dung-co de ţi se rupea inima ascultându-l. Spuse că să aibă toată încrederea în el, că el nu seamănă cu ceilalţi lupi, că are suflet şi că nici un gând rău nu-l stăpâneşte. Domnului Dung-co îi mai veni inima la loc. Apoi lupul începu să plângă şi printre suspine îl rugă pe domnul Dung-co să-l ascundă undeva, pentru că îl urmărea generalul Giao, care dorea să-i răpună zilele. înmuiat de atâta durere, domnul Dung-co se hotărî să-i facă un bine bietului lup atât de cumsecade.

Domnul Dung-co era un om bun ca pâinea caldă, nu se atingea măcar de o insectă, de aceea şi mergea cu ochii în jos, nu care cumva să calce şi să zdrobească o furnică pe drum. Toate fiinţele mari şi mici au suflet, trebuie apărate, fie că ne

fac rău, fie că nu ne fac, aceasta era filozofia lui Dung-co. Cine omoară o vietate cât de mică va fi pedepsit dincolo de moarte, se mai gândea domnul Dung-co. De aceea nu stătu mult pe gânduri şi-i îngădui lupului să intre într-un sac, pe care-l avea cu dânsul.

La puţin timp sosi şi generalul Giao. Venea alergând să-i sară inima din piept. îl întrebă pe domnul Dung-co dacă nu cumva a văzut un lup trecând pe acolo. Inimos cum v-am spus, domnul Dung-co răspunse că n-a văzut ţipenie. După care generalul se depărta tot pe fugă, leoarcă de sudoare. Când socoti că a trecut primejdia, domnul Dung-co desfăcu sacul cu blândeţe şi îl invită pe lup afară. Lupul, de cum ieşi, îi spuse că-i e tare foame. Domnul Dung-co nu avea nimic de mâncare şi regretă acest lucru. îi spuse lupului să-şi caute hrană în altă parte. Dar prost era lupul să alerge după altă hrană când domnul Dung-co se afla sub botul lui?

Şi îndată blajinul lup de mai înainte rânji colţii, îşi aprinse ochii ca de jar, îşi zburli părul ca ariciul şi vru să se repeadă la domnul Dung-co. Acesta scoase un ţipăt de cutremură zarea. Lupul

se învârtea în jurul prăzii, cu coada îmbârligată, casca gura şi-şi arăta dinţii ascuţiţi şi fioroşi, aşteptând să-l poată prinde pe domnul Dung-co de unde îi venea mai bine, ca să-l sfâşie. Domnul Dung-co avu încă putere să se dea înapoi, să urle şi să caute să se salveze urcându-se rapid într-un copac.

Atunci răsări ca din pământ un bătrân, un tăietor de lemne, care se afla pe aproape, în pădurice. Avea barba cenuşie, lungă, arăta a om chibzuit şi cu multă minte. El întrebă care e pricina supărării, de ce se certau cei doi, adică Dung-co şi lupul? I se povesti, pe scurt, întâmplarea. Şi moşul se scarpină în cap, făcu cu ochiul pe furiş domnului Dung-co şi apoi îşi arătă neîncrederea în ceea ce spusese domnul Dung-co, ceea ce bucură pe lup. Dar mai adăugă „judecătorul" că, pentru a se lămuri pe deplin cum s-au petrecut lucrurile, îi roagă pe cei doi să repete scena de mai înainte.

Lupul, care la minte e tot lup, nu pricepu viclenia moşneagului şi, crezând că lui i se va da dreptate, intră din nou bucuros în sacul domnului Dung-co. Atunci moşul îi făcu semn cu mâna lui

Dung-co, care însemna: leagă bine sacul la gură. După ce făcu astfel, moşul puse mâna pe un par şi lovi şi lovi pe lup atât de mult şi atât de tare, cu atâta sete, încât fiara îşi dete suflarea. Domnul Dung-co scăpă astfel cu viaţă.

O fi învăţat oare ceva din întâmplarea aceasta?

Fricosul

ERA ODATĂ un om cam slab de minte şi tare fricos. Din zori până-n seară tremura ca varga şi se speria de tot ce vedea în jurul său, de tot ce-i ieşea în cale.

într-o seară trebuia să se întoarcă acasă, venind din satul vecin. De fapt, lui îl era teamă să meargă pe drum după apusul soarelui. Dar, cum era o seară senină, cu lună plină ce lumina ca ziua, şi cum tot n-avea de ales, îşi luă inima-n dinţi şi porni.

Pe măsură ce se apropia de marginea satului, unde casele se răreau şi trecătorii se împuţinau, groaza i se strecura tot mai mult în suflet. Când se văzu singur pe drum, fără picior de om împrejur, inima i se făcu cât un purice.

Lumina lunii îi cădea din spate, luminându-i calea ca-n palmă. Se vedeau ca ziua copacii, fântânile de pe marginea drumului. Dar fricosul se temea şi mai tare. Inima i se strângea şi bătea să-i spargă pieptul, ochii i se holbau să-i iasă din orbite. Cu fiecare pas, picioarele i se făceau tot mai grele, de parcă avea încălţări de plumb.

Hotărî să nu se mai uite înainte, pe drum, ci să meargă cu privirea în jos, la picioare. Dar îşi văzu propria lui umbră: un cap cu părui măciucă.

-Aoleu! Ce stafie cu capul mare! exclamă cu glas stins şi picioarele i se înmuiară.

Trupul i se chirci, apropiindu-se de pământ. Umbra se chirci o dată cu el, ceea ce-l sperie şi mai tare.

- Vai de mine, a apărut şi o stafie pitică! Drumul e plin de stafii. Cum să ajung acasă?

Se gândi el cum să facă să nu mai vadă în ochi stafiile cele fioroase şi în cela din urmă găsi

o soluţie: se întoarse cu faţa spre lună şi porni de-a-ndăratelea. într-adevăr, acum nu mai vedea nici o stafie.

Dar, înaintând cu spatele, mergea mult mai încet şi, cum frica nu-l părăsise cu totul, dorea să ajungă mai curând acasă. începu să meargă mai repede. Obosi curând şi pe spinare începură să-i curgă şiroaie de sudoare rece ca gheaţa. Pe măsură ce se grăbea şi era tot mai obosit şi mai agitat, i se părea că stafiile îl înconjoară din toate părţile. Erau gata-gata să se ciocnească de el. Nici nu mai ştia cum să mai meargă, cum să se mai ferească.

Cu chiu, cu vai ajunse bietul om până acasă. Dar abia puse mâna pe poartă, că nu mai avu putere s-o deschidă. Zdrobit de oboseală şi de frică, se prăbuşi lângă poartă, cu capul înainte.

Dormi acolo, în neştire, până dimineaţa. Iar când se trezi şi-şi dădu seama unde se află, înlemni de frică: oare cum de-a putut el să doarmă afară? Dacă dădeau de el nişte stafii? De atunci evita să-l mai apuce noaptea pe drum.

Trei-Tăişuri

LACOMI Şl ZGÂRCIŢI sunt toţi bogătaşii din lumea asta, dar unul hrăpăreţ şi nesătul, ca acela despre care e vorba în povestea aceasta, nimeni nu mai pomenise. Zi şi noapte era chinuit doar de un singur gând, ce-l ardea ca para focului: cum să-şi sporească averea, cum să mai apuce, prin înşelăciune, ceva de la alţii. Dacă s-ar fi putut să adune el toată averea de pe lume, să nu mai lase nimic pentru restul oamenilor - numai la asta se gândea.

Lumea îl ocolea şi de multă vreme nimeni nu-l mai căuta. îl porecliseră „Trei-Tăişuri". Pe ogoarele sale nu mai voia să lucreze nici un localnic. Ca să-şi mai găsească din când în când câte un lucrător, Trei-Tăişuri trebuia deseori să se ducă departe, la oraş.

Mergând odată la târg, Trei-Tăişuri întâlni un om nevoiaş şi-l ademeni să vină să-l slujească, să-i lucreze pământul. Omul se învoi.

El avea obiceiul ca în fiecare an, după strângerea recoltei, să-şi plătească lucrătorii nu

din grânele noi, adunate de aceştia cu sudoare, ci din cele vechi, rămase prin hambare şi magazii din anul trecut, sau cine ştie de când. în schimb, recolta nouă era dusă la târg şi vândută, preschimbată în argint. Trei-Tăişuri adunase de-a lungul anilor o mulţime de argint pe care-l ascunsese peste tot, prin locurile tainice.

De la o vreme începu să-l chinuiască gândul că va fi prădat. Visă chiar că l-au călcat hoţii şi i-au luat tot argintul adunat. Groaza i se cuibări în suflet. Nu mai putea dormi nopţile, se perpelea ca pe jar şi-l treceau toate sudorile.

Ca să se liniştească, hotărî să poarte argintul la el. îşi făcu buzunare adânci, trainice, bine cusute, şi le burduşi cu bucăţile de metal strălucitor, de care nu se mai despărţea niciodată.

lată că în acea vară se porniră nişte ploi mari ce nu se mai terminau, de credeai că s-a spart bolta cerului. Şuvoaie învolburate se rostogoleau din munţi şi apele tulburi ale râului din apropiere se revărsară, inundând tot satul. Puhoiul năvăli atât de repede, că lumea nici n-apucă să fugă. în casa lui Trei-Tăişuri, argatul Djan se uită ce să salveze, la repezeală, de furia

apelor. îmbrăcă o haină groasă, luă câteva turte şi le băgă în sân, apoi se repezi afară. Văzând că apele cresc şi nu mai are unde fugi, se caţără într-un copac mare şi rămuros din curte.

Bogătaşul însă tot cotrobăia prin casă. Nu se putea hotărî ce să ia cu el şi ce să lase. Dacă ar fi putut, ar fi luat totul în spinare. Apa îi ajunsese până la genunchi şi el tot nu ieşea.

Umbla apoi în apă până la brâu şi tot nu se îndura să fugă: îi mai rămăseseră câteva bucăţi de argint. în cele din urmă, înotând prin apa până la gât şi tras de şuvoi ieşi din casă şi-l văzu pe Djan în copac.

- Ajutor! Hei, Djan, salvează-mă! Nu mă lăsa! strigă el la argat.

Om săritor, argatul îi întinse o mână şi-l ajută să se urce şi el în copac. Erau salvaţi amândoi.

Dar ploaia nu se mai opri toată ziua. Turnă cu găleata şi toată noaptea. Casele mai mici fură înghiţite de ape. După încă o zi, nu se mai vedeau nici casele mai mari.

Cei doi se urcau mereu mai sus, în copac. Mai trecu o zi. Djan scoase din sân o bucată de turtă, rupse o bucată şi începu să molfăie. Bogatul

scoase şi el o bucată de argint. Se uită la ea cu lăcomie: „Vai, ce frumos şi strălucitor e!" îşi zise.

Şi tot aşa, când le era foame, ţăranul scotea câte o bucată de turtă şi mânca, iar bogătaşul scotea argintul şi se uita la el, apoi îl punea din nou în buzunar.

Mai trezu o zi, apoi încă una. Dacă văzu că apele nu se retrag, Djan micşoră porţia de turtă pe care-şi îngăduia s-o mănânce în fiecare zi. Bogatul flămânzea şi strângea în fiecare zi cureaua cu încă o gaură, uitându-se cu lăcomie la argintul său.

După şapte zile, apele începură în sfârşit să mai scadă. Trei-Tăişuri ajunsese numai pielea şi ciolanele, iar Djan mai avea doar o bucată de turtă. Bogatul nu mai putu răbda şi-i spuse:

- Uite, îţi plătesc în argint bucata de turtă
care ţi-a mai rămas. Dă-mi-o mie!

Ţăranul se gândi. Toată viaţa muncise din greu, dar nu reuşise să adune avere cât făcea această bucată de metal preţios. Dar nici să moară de foame nu-i convenea.

- Dacă ţi-o dau ţie nu mai am eu ce mânca.
Doar argintul nu ţi-a ţinut nici ţie de foame. Aşa

că nu mă învoiesc. Milă mi-e de tine, dar de mine mi se frânge inima.

Mai trecură câteva zile. Djan mânca doar câteva firimituri pe zi. Bogătaşul însă nu mai rezistă. Slăbi în cele din urmă într-atâta, încât nu se mai putu ţine în copac. Căzu în apă, înecân-du-se, cu buzunarele pline de argint.

Banditul şi Cotonogeală

ERA ODATĂ un bătrân care avea doi fii. Omul nostru avea însă o fire tare ciudată. Voia să se deosebească de ceilalţi în tot ce făcea. Tot ce făcea el, făcea pe dos, toate lucrurile din casă erau aranjate anapoda. Ce mai, toate din jur erau precum îi era firea.

Până şi numele copiilor săi erau la fel de ciudate. Cel mare se numea Banditul, iar pe cel mic îl chema Cotonogeală.

într-o zi, fiul mai mare trebui să plece undeva departe pentru o treabă deosebită. Bătrânul îl

conduse până la poartă, îi dădu toate sfaturile de cuviinţă şi-şi luară rămas bun. Se uită tatăl după fiu până când acesta se pierdu în zare. Atunci îşi aminti că a uitat să-i spună un lucru important. Pomi după el. Dar, după ce merse o bucată de drum, îşi dădu seama că nu-l mai poate ajunge, începu să-l strige cât îl ţinea gura:

- Banditule! Banditule!

Trecătorii, văzând un om bătrân că strigă aşa în urma unuia mai tânăr, alergară după. cel tânăr, îl prinseră şi-l legară fedeleş.

Bătrânul înţelese că a făcut o greşeală şi alergă să explice oamenilor încurcătura. Dar cum el avea mersul aşa încet, îl strigă pe fiul său mai mic în ajutor:

- Cotonogeală! Cotonogeală! Scapă Banditul!

Trecătorii începură să-l lovească din toate părţile, care cu ce apuca, pe feciorul mai mare. Şi erau cât pe-aci să-l omoare în bătaie, dacă nu ajungea la timp Cotonogeală, să-l scape.

Poveste fără sfârşit

TRĂIA ODATĂ un împărat, căruia mai mult decât orice pe lume îi plăcea să asculte poveşti.

împăratul îi pusese pe toţi să-i povestească. Dar nu ştiu cum se făcea că, tocmai când se ajungea la ceva interesant, povestea se termina. Aceasta îl supăra pe împărat din cale-afară şi poruncea să fie omorât povestitorul.

împăratul nu voia să asculte poveşti obişnuite şi i-ar fi plăcut o poveste care să nu se termine niciodată. în fiecare zi trimitea slujbaşii şi soldaţii în toate părţile, să-i aducă oameni care ştiau poveşti.

Oamenii îşi alegeau poveştile cele mai lungi, dar chiar şi poveştile cele mai lungi aveau un sfârşit. Toţi povestitorii împăratului erau omorâţi după aceea şi nici un om nu se mai încumeta să meargă la palatul împăratului.

Odată, la împărat veni un tânăr. El nu se temea deloc şi îi spuse împăratului că ştie o poveste fără sfârşit.

- Demult, demult, începu el, trăia un îm
păr at foarte bogat, ca nimeni altul. Grâne avea
atât de multe, încât oamenii nici nu ştiau unde să
pună recolta. Atunci a chemat un dulgher şi i-a
poruncit să-i construiască un hambar atât de
mare, încât să nu i se vadă capătul. Şi dulgherul
i-a făcut un astfel de hambar. Din vremurile cele
mai îndepărtate şi până în ziua aceea nu se
văzuse un hambar mai mare. Boabele de grâu
ajungeau până sus. Dar, când l-au construit,
n-au băgat de seamă că rămăsese o spărtură
nici mică, nici mare, cât ar încăpea o vrabie. Stoluri
de vrăbii zburau spre hambar. Aşadar, venea
prima vrabie, intra în hambar şi ciugulea grăunţe,
venea cea de a doua se îndestula şi ea, apoi a
treia, apoi a patra, după aceea mai venea una şi
încă una...

împăratul, care asculta cu atenţie, văzu că aici povestea se repetă şi, nemaiavând răbdare, îl întrerupse pe tânăr şi-l întrebă:

- Nu-i aşa că vrăbiile au luat toate gră
unţele? Ce s-a întâmplat după aceea?

~ Ele nu le-au luat pe toate, nu aveau de ce să se grăbească, răspunse tânărul.

Cum dorea foarte mult să ştie ce s-a întâmplat mai departe, împăratul întrebă iar:

- De exemplu, dacă toate grăunţele ar fi fost luate, ce ar fi urmat?

- Imediat veţi afla ce s-a întâmplat după aceea, trebuie doar să aşteptaţi până când toate grăunţele din hambar vor fi luate, zise tânărul.

împăratul ardea de nerăbdare să ştie ce s-a întâmplat după aceea şi-i ceru tânărului să-şi continue povestea.

Din zori şi până-n seară tânărul repeta întruna: vrabia a venit, vrabia a zburat, a luat grăunţele şi a zburat afară. Şi aşa zile în şir a tot povestit neîncetat, trecând de la o vrabie la alta. Nemaiavând răbdare, împăratul îl întrebă iar:

-Au terminat toate grăunţele?

- Nu încă, răspunse tânărul.

Trecu o zi, trecu o noapte, trecură astfel multe zile şi multe nopţi. Dar vrăbiile tot n-au putut termina grăunţele din hambar. împăratul se înfurie din ce în ce mai tare.

- De ce până acum n-au mâncat toate
grăunţele? îl întrebă în cele din urmă pe tânăr.

- Nu puteau aşa de repede, pentru că ham
barul era mare, nici nu se ştia câte boabe erau.
Cine ştie cât timp ar fi trebuit să treacă pentru ca
vrăbiile să termine tot ce era depozitat acolo.

împăratul nu mai vru să asculte mai departe această poveste şi porunci să fie omorât tânărul. Dar acesta îi spuse:

- De fapt v-am spus o poveste fără sfârşit.
Sfârşitul ei încă nu se vede. Cum puteţi să mă
omorâţi?

împăratul nu putu să-i răspundă nimic şi-l lăsă să plece acasă.

Comoara

ODATĂ, un prefect avea de judecat furtul unor bijuterii. Hoţii, ştiind că prefectul este foarte lacom, îi spuseră că vor să-i dăruiască lui comoara şi-l roagă numai să fie binevoitor faţă de ei şi să-i ierte.

Prefectul lăsă să se înţeleagă că-i ajută.

- Stăpâne, spuseră hoţii înainte de plecare, comoara este ascunsă în această cutie roşie, care este fermecată. Omul care o va deschide trebuie să fie cinstit. Dacă însă nu este curat la suflet, atunci comoara poate să dispară într-o clipă.

Prefectul ştia cum este el şi cu o asemenea condiţie nu îndrăznea să deschidă cutia şi să vadă comoara.

Dar într-o zi nu mai rezistă, pregăti o masă la care invită pe slujbaşii lui. După ce toţi au închinat de trei ori şi şi-au golit paharele, prefectul scoase cutia roşie sculptată şi spuse:

-în această cutie este ascunsă o comoară, dar o poate deschide numai un om drept, a cărui conştiinţă este absolut curată. Dacă un om cu conştiinţa pătată deschide cutia, comoara va dispărea imediat. Astăzi v-am invitat cu un scop: cel mai cinstit dintre voi să deschidă cutia.

Spunând acestea, prefectul se aşează. Trecu mult timp şi toţi se uitau unii la alţii, neîndrăznind să vorbească şi cu atât mai mult să se apropie de cutie. Prefectul se supără. Atunci unul dintre servitori, care le turna vin, spuse:

- Stăpâne, permiteţi-mi să o deschid eu.

„Să permit unei slugi să deschidă cutia cu o asemenea comoară nu prea este potrivit", se gândi prefectul, dar, cum nimeni nu îndrăznea, n-avu încotro şi trebui să accepte.

Musafirii începură să se agite, se sculară de la locurile lor şi înconjurară cutia. Vorbeau între ei şi aşteptau, lungindu-şi gâturile. în sfârşit, servitorul deschise cutia şi atunci se auzi ţipătul prefectului. Cutia era goală.

Păsările nevăzute

TRĂIA ODATĂ în China o fată care se numea Ciju lu-tai. Era tare frumoasă şi deşteaptă; nu numai că desena frumos dragonii şi broda pasărea Phoenix, dar cunoştea şi hieroglifele şi putea să citească şi cărţile vechi.

într-o zi, lu-tai se hotărî să meargă în oraşul Hancijou la un cărturar vestit, ca să înveţe de la

el înţelepciunea. Dar ştia că obiceiurile locului nu îngăduiau fetelor să meargă singure spre ţinuturi îndepărtate.

Aşa că lu-tai se îmbrăcă în haine bărbăteşti şi o porni pe drumul ce duce la Hancijou. Ajungând la cărturar, se plecă în faţa portretului lui Confucius şi după aceea în faţa cărturarului, şi dădu bineţe tuturor învăţăceilor.

Printre discipoli era un tânăr pe nume Lian Şan-bo. De la început, tânărul îi plăcu fetei. Şan-bo era nu numai frumos şi bun, dar învăţa şi foarte bine. Pe zi ce trecea, prietenia lor devenea tot mai trainică. Nici o clipă nu se despărţeau unul de altul, dar tânărului nici prin cap nu-i trecea că lu-tai este fată. Ea desigur nu i-a destăinuit decât pe jumătate secretul ei, iar pe tânărul cufundat în învăţătură era uşor să-l amăgească. Ceilalţi învăţăcei nici pe departe nu se gândeau la aşa ceva. Şi nimeni nu a observat nimic în afară de soţia cărturarului, care-i şi spuse acestuia într-o bună zi:

- Oare tu nu vezi că lu-tai este îmbrăcată bărbăteşte?
- Dar ce-ţi veni?! se miră cărturarul.

- Bărbaţii, când se înclină în faţa portretului lui Confucius, se lasă mai întâi pe genunchiul stâng, iar femeile pe cel drept. Cum de nu ai observat că, în ziua câni lu-tai a venit pentru prima dată la şcoală şi s-a înclinat în faţa lui Confucius, s-a lăsat pe genunchiul drept?

- Ei, asta era prea puţin pentru a fi siguri că este fată, zise cărturarul. Vezi, lu-tai nu s-a mai trădat prin nimic altceva.

Şi cum femeia nu l-a convins, cărturarul nu o crezu. Dar ea nu s-a lăsat. Cum să n-o creadă bărbatul?

într-o zi, soţia cărturarului o invită pe lu-tai la ea acasă, îi dădu vin şi după ce bău puţin fata, nefiind obişnuită, se îmbată repede şi-i spuse tot adevărul.

Trezindu-se dimineaţa, lu-tai îşi aduse aminte că a dezvăluit taina sa soţiei cărturarului. Nu mai putea să rămână în şcoală. îi spuse lui Lian Şan-bo că trebuie să se întoarcă fără zăbavă acasă. Inima tânărului se umplu de tristeţe. Se gândi la mii de motive şi la sute de mijloace pentru a-şi reţine prietenul. Dar totul a fost în zadar, lu-tai îşi adună lucrurile, iar Lian Şan-bo, mâhnit,

o conduse la plecare. Au mers mult împreună şi nu aveau putere să se despartă şi mereu amânau clipa despărţirii.

Oraşul rămăsese departe în urmă, dar Şan-bo tot mai mergea alături de prietenul său. lu-tai tare ar fi vrut să-i spună tânărului cine este ea în realitate. Nădăjduia că tânărul se va îndrăgosti de ea şi că se va putea cândva ca soarta să-i unească. Dar fata nu putea să-i spună direct şi se hotărî să-i dea de înţeles prin pilde. Văzând pe cer o pereche de lebede, lu-tai spuse:

- Frate Şan-bo, priveşte perechea de lebede
care s-a ridicat sus, sus, deasupra lacului. Vezi
cum lebăda a zburat în faţă, iar soţul ei zboară
după ea. Ce bine se simt împreună!

Dar Şan-bo nu înţelese la ce se gândea fata. Mai merseră puţin şi din nou spuse lu-tai:

- Frate Şan-bo, vezi tăietorul de lemne care
coboară din munţi? Pentru soţia şi copiii lui duce
el vreascuri. Acum va fi cald în casa lor.

Iarăşi nu înţelese Şan-bo despre ce e vorba. După o vreme, lu-tai spuse:

- Frate Şan-bo, priveşte perechea de gâşte
sălbatice, care se rotesc deasupra noastră, lată,

una s-a întors spre răsărit, iar cealaltă spre apus. Gâşte, gâşte, de ce vă despărţiţi? Zburaţi împreună mai departe!

Şi Şan-bo tot nu înţelese nimic.

- Frate lu-tai, mie îmi este foarte greu. Vezi, în curând trebuie să ne despărţim, iar tu te-ai apucat să vorbeşti despre păsări şi tăietori de lemne. Nu despre aceasta ar trebui să vorbim! spuse supărat Şan-bo.

- Bine, dacă tu nu vrei, eu nu voi mai spune nimic, iar vremea despărţirii deja a sosit, tu şi aşa m-ai condus destul de departe.

- Dar eu nu pot, lu-tai, să mă despart de tine. Dă-mi voie să te mai conduc puţin.

- Frate Şan-bo, îţi mulţumesc foarte mult pentru prietenia ta. Aş vrea ca înainte de a ne despărţi să-ţi spun un lucru foarte important. Tu încă n-ai o logodnică, iar eu acasă am o soră, care-mi seamănă foarte mult, este deşteaptă şi-ţi va fi o soţie bună. Cum ajung acasă am să vorbesc cu tata să primească să o mărite cu tine. Eşti de acord? Numai să vii la noi cât mai repede. Mă voi strădui să aranjez totul.

- Neapărat voi veni la voi! exclamă Şan-bo.

Mai merseră câţiva paşi. Un râuleţ le tăie calea, lu-tai privi apa şi-i spuse lui Şan-bo:

- Uită-te, Şan-bo, oare râuleţul este adânc?

Du-te repede în sat după beţe de bambus, ca să facem o plută şi să trecem pe malul celălalt.

Şan-bo se îndreptă spre sat, iar lu-tai, în acest timp, trecu pe malul celălalt.

Când Şan-bo sosi gâfâind cu legătura de beţe, lu-tai era deja pe malul celălalt.

- Frate lu-tai, de ce nu m-ai aşteptat şi pe mine? De ce ai trecut singur apa?

- Iartă-mă, frate Şan-bo, dar este timpul să ne despărţim. Nu mă conduce mai departe şi întoarce-te acasă. Numai să nu uiţi făgăduiala. Vino la noi cât mai repede!

Timpul trecu pe nesimţite, lu-tai de mult locuia iar acasă. într-o dimineaţă, Lian Şan-bo îşi aduse aminte de cuvintele prietenului lu-tai despre sora lui,şi de promisiunea pe care i-o făcuse. Şi în aceeaşi zi purcese la drum.

Ajungând la casa lui lu-tai, tânărul bătu la poartă şi spuse pricina venirii sale. A fost invitat să ia loc în sala mare, unde aşteptă până i se urî şi nimeni nu veni la el.

Nu trecuse mult de când părinţii lui lu-tai reuşiseră să o mărite fără consimţământul ei. De ^oea ea nu putu să vină. îi venea foarte greu să-şi vadă prietenul. Şan-bo era plin de speranţe, dar degeaba, nimeni nu se arăta.

în sfârşit, tânărul îşi pierdu răbdarea, se supără şi, nemaiţinând seama de cei şapte ani de acasă, făcu un mare tărăboi şi sparse toate vasele din sală.

Lui lu-tai nu-i mai rămase altceva de făcut decât să meargă la el. De-abia acum a înţeles Şan-bo că prietenul său nu era băiat, ci fată, într-adevăr frumoasă, într-adevăr ca o zână. Acum a înţeles Şan-bo că prietenul cu care a stat la masă este fată. Privind cu speranţă la lu-tai, o întrebă:

- îţi aminteşti despre ce am vorbit când ne-am despărţit?
- Da, dar atunci nu ţi-am spus să vii cât mai repede? Tu ai sosit târziu. Noi nu avem voie nici să visăm unul la altul. Părinţii deja m-au dat în familia Ma. Acum aparţin acestei familii şi nu am voie nici măcar să mă văd cu tine.

-Ai, ai!

Doar atât a mai putut să rostească Şan-bo, reţinându-şi lacrimile şi, zdrobit de supărare, se întoarse acasă.

Tânărul se îmbolnăvi de dorul ei, pentr *ză dragostea lor era nefericită. Nici un fel de lea iu te poate vindeca de această boală. Pe patui ~.e moarte, Şan-bo o rugă pe maică-sa să se ducă la lu-tai şi s-o întrebe dacă nu ştie cumva un mijloc de a-l salva.*

Fata o ascultă cu tristeţe pe mama prietenului ei iubit şi-i spuse:

- Numai coarnele bătrânului dragon vor
vindeca boala lui.

Când mama lui Şan-bo îi transmise răspunsul lui lu-tai, tânărul înţelese că nu mai există scăpare şi că boala lui e fără leac.

Şan-bo îi spuse mamei sale:

- îngroapă-mă lângă drumul care duce de
la casa Ciju la casa Ma!

Sosi ziua nunţii lui lu-tai. Mirele Ma, plin de sine şi ţanţoş, ieşi la poartă să întâmpine litiera de nuntă, care se îndrepta spre casa lui, dar o aşteptă în zadar.

Când culii[1] treceau pe lângă mormântul lui Şan-bo, fata le porunci:

- Opriţi litiera!

Şi, în aceeaşi clipă, ea sări din litieră şi îngenunche la mormânt.

Se auzi atunci un sunet şi dintr-o dată mormântul se deschise, lu-tai sări în el. Oamenii alergară într-acolo, dar nu mai apucară s-o prindă. Mormântul se închise pe neaşteptate şi în mâna lor rămase doar o bucată din fusta lui lu-tai. Când oamenii lăsară pânza din mână, ea se transformă într-un fluture, care se înălţă sus, sus de tot, purtat de vânt. Şi oamenii duseră la casa Ma litiera goală. înfuriat, mirele îşi adună toate slugile şi le porunci să deschidă mormântul.

Au deschis mormântul, dar sicriul era gol. Numai două păsări zburară din mormânt şi se aşezară pe un copac lângă casa Ma. Dar nimeni nu le putea vedea. în schimb, se auzea trilul lor vesel. Una din ele ciripea:

- Ma, bogatule stăpân,
De ce stai singur cuc?

[1] Culi - muncitori asiatici.

Iar cealaltă adăugă:

- Ruşine, ruşine, mire Ma,
De ce e-atât de liniştită casa
ta? Nu ai în ea nici musafiri,
nici vin, Unde este acum
nevasta ta?

Auzind aceste cuvinte batjocoritoare, mirele Ma nu putu să mai îndure ruşinea şi se aruncă în râu. Şi până în zilele noastre se plimbă în acel râu peştele „cu solzi verzi". Acesta este chiar mirele Ma. Şi cele două păsări nevăzute zboară uneori deasupra râului, ciripind vesele şi făcându-i în ciudă.

Piatra lui Hai Li-pu

DEMULT, DEMULT DE TOT, era un om pe care-l chema Hai Li-pu şi, pentru că îşi câştiga existenţa din vânat, lumea îi spunea „Vânătorul Hai Li-pu".

îi plăcea foarte mult să ajute pe alţii: păsările şi animalele vânate nu erau numai pentru sine, ci le împărţea familiilor sărace, după numărul persoanelor, şi de aceea Hai Li-pu era iubit de toată lumea.

într-o zi, Hai Li-pu se duse să vâneze în inima munţilor, lângă o pădure deasă; acolo văzu un şarpe alb dormind sub un măceş şi se strecură tiptil pe lângă dânsul, ca nu cumva să-l trezească. Nu mult după aceea trecu în zbor deasupra capului său un cocostârc, care ţinea în gheare şarpele alb.

- Ajutor! Ajutor! striga şarpele.

Hai Li-pu întinse în grabă arcul, puse săgeata şi ochi cocostârcul, care căzu mort la pământ, şi şarpele scăpă cu viaţă. Hai Li-pu îi zise cu blândeţe şarpelui alb:

- Bietul de tine, întoarce-te repede şi
caută-i pe tatăl şi pe mama ta!

Şarpele alb dădu din cap în semn de mulţumire şi ieşi grăbit din tufiş. Hai Li-pu îşi strânse arcul şi se întoarse acasă.

A doua zi, Hai Li-pu, trecând prin locul pe unde fusese cu o zi mai înainte, zări o grămadă

de şerpi, iar şarpele alb îi ieşi în întâmpinare. Lui Hai Li-pu i se păru foarte ciudat şi se gândi să-i ocolească, însă şarpele alb îl opri:

- Bunul meu salvator, ce mai faci? Poate nu mă mai recunoşti? Sunt fiica împăratului şerpilor. Ieri mi-ai salvat viaţa. Tata şi mama m-au rugat să te întâmpin şi să te invit la noi acasă. Tata şi mama vor să te răsplătească. Hai la noi acasă şi orice-ţi vor da în dar tata sau mama, să refuzi şi să ceri numai piatra preţioasă din gura tatii. Când vei avea acea piatră preţioasă în gură, vei putea înţelege limba tuturor animalelor, dar ceea ce vei auzi trebuie să ţii numai pentru tine, nu trebuie să spui altora; dacă vei spune altora, te vei preschimba în stană de piatră.

Hai Li-pu încuviinţă din cap şi se ţinu după şarpele alb. Cu cât mergea, cu atât i se făcea mai frig. Merseră, merseră până dădură de o cămară cu tot felul de bogăţii, unde şarpele alb îi zise:

- Tata şi mama nu te pot invita în casă. Aşteaptă-i în faţa uşii până vor veni să-ţi vor bească.

Nici nu termină bine vorba şarpele alb şi împăratul şerpilor îl şi întâmpină foarte respectuos pe Hai Li-pu:

- Dumneata ai salvat-o ieri pe fiica noastră iubită. îţi mulţumesc! Aici este cămara în care ţin lucrurile cele mai rare. Te rog să intri şi să-ţi alegi orice îţi va plăcea, oricât de scump ar fi!

într-o clipă, uşa cămării fu deschisă. Hai Li-pu intră şi văzu că erau numai pietre preţioase şi perle, ce străluceau de-ţi luau ochii. Bătrânul împărat îl conduse pe Hai Li-pu până-n fundul cămării şi-i arătă toate comorile ce se aflau acolo, o sută opt la număr, însă el nu-şi alese nici una. Atunci împăratul şerpilor îl întrebă mirat:

- Bunul meu salvator, nu-ţi place nimic din câte vezi aici?

Hai Li-pu, fără să ezite, îi răspunse:

- Cu toate că aceste odoare sunt foarte frumoase, ele pot fi doar podoabe, ceea ce nouă, vânătorilor, nu ne este de folos. Dacă vreţi, într-adevăr, să-mi daţi un dar ca amintire, vă rog să-mi dăruiţi piatra preţioasă pe care o ţineţi în gură.

împăratul şerpilor, când auzi, rămase pe gânduri, se gândi ce se gândi şi, neavând încotro,

îşi scoase piatra preţioasă din gură şi i-o dădu lui Hai Li-pu. Acesta primi piatra preţioasă, îşi luă rămas bun de la împărat, iar şarpele alb, la despărţire, îi aminti din nou:

- Cu această piatră poţi şti totul, însă nu trebuie să spui nimic altora. Altfel vei fi în mare primejdie. Ţine bine minte acest lucru!

De atunci, Hai Li-pu vâna mai uşor prin munţi. înţelegând limba tuturor vieţuitoarelor, ştia ce animale sunt în Muntele Mare.

Aşa trecură câţiva ani. într-o zi, pe când vâna, auzi deodată un cârd de păsări care treceau în zbor vorbind:

- Haideţi mai repede în alt loc! Mâine va fi prăpăd. Vine puhoi de ape şi nu se ştie cine va mai scăpa cu viaţă...

Cum află acestea, Hai Li-pu se nelinişti tare, nu mai avu chef să vâneze, se întoarse în grabă acasă şi le spuse tuturor:

- Să fugim cât mai repede! Cine nu va pleca acum, va regreta.

Oamenilor li se păru foarte ciudată purtarea lui Haf Li-pu. Unii nu credeau că poate să fie adevărat, alţii bănuiau că vânătorul şi-a pierdut minţile.

Hai Li-pu lăcrima amar şi gândea: „Toată lumea aşteaptă ca eu să mor mai întâi şi apoi or să mă creadă".

Bătrânii veniră la el şi-i spuseră:

- Niciodată nu ne-ai păcălit, dar de unde ştii că acest munte se va prăbuşi, că apa va fi atât de mare încât va îneca totul? Cum ai aflat? Te rugăm să ne spui!

Hai Li-pu se socoti: „Nenorocirea va veni îndată! Dacă voi fugi eu singur, ceilalţi vor muri cu toţii. Se poate să fac una ca asta? Mai bine mă sacrific şi-i salvez pe ei".

De aceea le povesti cum căpătase piatra preţioasă, cum îl ajuta ea la vânătoare, cum auzise vorbind cârdul de păsări despre primejdia care-i paşte şi faptul că, dezvăluindu-le acest secret cu preţul vieţii sale, se va transforma în piatră. Şi, în vreme ce vorbea, Hai Li-pu încremenea. Când oamenii din sat văzură că Hai Li-pu s-a transformat în piatră, se mutară în mare grabă de acolo. Abia plecaseră, şi cerul se acoperi cu noi mari, negri. A plouat toată noaptea cu găleata. A doua zi, în zori, se auzi un tunet atât de puternic, că se cutremură pământul. Muntele

se prăvăli cu zgomot şi apa se revărsă ca o cascadă în valuri mari.

Toţi erau mişcaţi: dacă Hai Li-pu nu se sacrifica pentru ei, ar fi murit înecaţi. Aşa gândeau cu toţii. Priveau înmărmuriţi piatra în care se transformase Hai Li-pu; aceasta rămăsese lipită de vârful muntelui.

De atunci, generaţii după generaţii aduc laude vânătorului Hai Li-pu. De altfel, locul acela a rămas cunoscut sub numele de „Piatra lui Hai Li-pu".

Hanul Solombo

DEMULT, TARE DEMULT, trăia un han pe care îl chema Solombo. Era hanul foarte bogat, dar copii nu se învrednicise să aibă. O slugă de-a lui, săracă lipită, avea în schimb iurta[1] plină de plozi; cel mai mic dintre ei, un băieţel voinic, cu ciuful des, abia împlinise trei ani.

Odată veni la hanul Solombo un înţelept, un lama de vază, care îi spuse:

- Băiatul cu ciuf din ailul[2] vecin îţi va risipi într-o zi toată agoniseala.

Hanul se sperie şi cugetă în sinea lui: „Nu va fi bine deloc dacă fiul unui coate-goale va

[1] Iurtă - cort de pâslă.

[2] Aii - mică aşezare, având una sau mai multe iurte.

ajunge să mă moştenească. Trebuie să împiedic aceasta, cu orice preţ".

Şi, într-o bună zi, hanul intră în iurta slugii sale şi-i spuse:

- Dă-mi mie băiatul ăsta, ca să-l trimit la învăţătură.

Mama băiatului nu voi să-l dea, dar taică-său nu putu să se împotrivească stăpânului şi i-l dădu. Hanul le făcu în schimb multe daruri, apoi luă copilul şi plecă.

După câteva zile, hanul duse băiatul în stepă şi îl îngropa în zăpadă.

Tocmai atunci, umbla prin stepă o bătrână pribeagă, care strângea argal[1]. Auzind plânset de copil, se uită în jur, dar nu văzu nimic. Atunci porni spre locul de unde se auzeau scâncetele. Deodată, chiar de sub picioarele ei, răsună un geamăt jalnic. Se aplecă bătrâna şi privi cu luare-aminte în acel loc, dar în afară de zăpadă nu se vedea nimic.

- Ce-o mai fi şi asta? se minună femeia.

N-or fi umblând niscaiva duhuri rele prin preajmă?

[1] Argal - bălegar uscat, folosit drept combustibil.

Şi vru s-o ia la fugă, dar atunci auzi limpede un glas de copil venind de sub zăpadă. Fără să mai stea pe gânduri, puse mâna pe lopata cu care strângea argal şi se apucă să dea zăpada la o parte. Dedesubt, într-o groapă săpată de curând, găsi un băieţel de vreo trei ani, pe jumătate îngheţat, cu un moţ de păr negru şi des. îl ridică de acolo cu grijă, îl strânse la piept şi, acoperindu-l cu poalele, îl duse în iurta ei. După ce îl îngriji câtva timp, îl dădu unei familii fără copii. Băie-ţandrul crescu, ajunse flăcău puternic şi voinic şi se însura cu o fată frumoasă şi deşteaptă.

Când vestea că flăcăul cu ciuful des e viu şi sănătos ajunse la curte, hanul Solombo îşi pierdu iar liniştea. Zi şi noapte se gândea cum să facă să-l piardă pe voinic. în cele din urmă porunci ca acesta să fie adus înaintea lui.

- Du-te la tartorul tărâmului întunecat şi adu-mi de acolo un suflet, îi spuse hanul.

Tânărul se întoarse acasă şi-i povesti nevestei sale ce i-a poruncit hanul. După ce se sfătuiră, nevasta îi zise:

- N-ai ce face, trebuie să te duci. Eu am să-ţi pregătesc pentru drum un sac cu ochi, un

sac cu vine şi un sac cu sare. în drum ai să întâlneşti un corb şi, când o să vrea să-ţi scoată ochii - fiindcă vii din ţara cu oameni văzători -tu să-i dăruieşti sacul cu ochi. Apoi ai să întâlneşti o zgripţuroaică, şi aceea o să vrea să-ţi tragă vinele - fiindcă vii din ţara cu oameni vânoşi -, iar atunci tu să-i dai sacul cu vine. Şi, în sfârşit, o să-ţi iasă în cale o cămilă uriaşă, care umblă după carne de om, fiindcă e sărată, dar tu să-i dai sacul cu sare. După asta, poţi să te crezi ca şi scăpat de toate necazurile.

Tânărul îşi aruncă sacii pe umăr şi porni la drum. Deodată, în calea lui apăru o femeie cu două coarne în frunte.

-încotro ai pornit-o, voinice?

- La tartorul tărâmului întunecat.

- Vai, ce bine! întreabă-l, te rog, de ce am fost blestemată să port toată viaţa coarnele astea?

Tânărul îi făgădui că va întreba şi merse mai departe.

Când, ce văzu? O mulţime de oameni construiau un templu. Cum se apropie de ei, cum îl şi întrebară:

- încotro, voinice?

- Spre tartorul tărâmului întunecat.

-Atunci, fii bun şi află de la el de ce templul pe care îl construim noi se dărâmă mereu.

Tânărul făgădui să le îndeplinească rugămintea şi porni mai departe.

Când, mai încolo, dădu de o lotcă în care şedea un pescar, care-l întrebă:

- încotro ţi-e drumul, voinice?
- La tartorul tărâmului întunecat.
- Rogu-te, află şi pentru mine de ce de atâtea zile nu mă mai pot ridica în picioare.

- Bine, se învoi tânărul şi porni mai departe.

Ajunse la doi munţi. Unul era din aur curat, iar al doilea din argint. „Mare minune", gândi el, dar nu se opri şi trecu mai departe. Deodată apăru în zbor un corb negru care-i croncăni:

- Noroc, voinic-viteaz! Ce faci? După cât se vede, ai sosit din ţara celor văzători, la să-ţi scot eu ochii.

Dar tânărul îi dădu pe loc sacul cu ochi, apoi plecă mai departe şi merse, şi merse, până ce îi ieşi în cale o zgripţuroaică bătrână.

-Vii din ţara celorvânoşi! şuieră ea. la stai, să-ţi trag vinele din tine!

Dar voinicul îi dădu sacul cu vine şi atunci zgripţuroaica se potoli.

Când să-şi continue drumul, văzu venind spre el, în goană mare, o cămilă uriaşă, care strigă de departe:

-A, iată un om din ţara celor care mănâncă sărat! Chiar acum o să mă înfrupt din carnea ta cea gustoasă şi sărată!

Dar voinicul răsturnă pe loc sarea din sac; dihania se aruncă asupra ei, iar viteazul trecu în linişte mai departe.

Merse el, merse şi, în sfârşit, ajunse pe tărâmul întunecat. Stăpânul nu era acasă. Când ciocăni, din cort ieşi nevasta tartorului.

Spre mirarea voinicului, aceasta, de cum îl văzu, îl recunoscu ca fiind fratele ei.

Pasămite, demult de tot, de pe când tânărul nostru era încă prunc în faşă, pasărea măiastră, hangarid, o răpise de pe păşunea pe care păştea oile hanului Solombo şi i-o dădusede soţie tartorului.

- Cum ai ajuns aici? îl întrebă femeia, după ce-şi veni în fire de bucurie că şi-a văzut frăţiorul. Om viu şi nevătămat n-a pătruns la noi până acum.

După ce-a ascultat povestea lui, de-a fir-a-păr, îi zise:

- Am să te ascund în cort şi voi încerca să aflu tot ce vrei să ştii. Altă cale mai bună nu văd.

Femeia sapă o groapă adâncă sub vatră, îl ascunse acolo pe frate-său, acoperi groapa cu un scut de lemn, iar peste scut presără pământ. Apoi aduse cenuşă, cărbuni şi aprinse focul.

Seara, tartorul veni acasă, călare pe un cal negru. Mult timp, însă, calul nu voi să se apropie de cort - tot fornăia şi se ridica în două picioare. Tartorul îl potoli cu mare caznă, dar, de cum intră în cort, întrebă:

- Ce s-a întâmplat aici? Calul meu parcă a turbat - se vede treaba că a simţit el ceva.

Adu-mi repede oasele galbene de ghicit.

înainte de a-i da oasele, nevastă-sa sări de trei ori peste un câine mare şi trecu de trei ori pe sub pântecele lui.

Tartorul luă oasele, le înşiră în faţa lui, iar ele-i spuseră că sub cenuşă, sub pământ, sub o scândură, stă pitit un om cu faţa de aramă.

Căută el prin toată casa, dar nu găsi nimic şi se mânie.

■ - Oasele astea mint fără nici o ruşine, nu-s bune de nimic! zise el şi le azvârli afară.

Apoi cină şi se pregăti de culcare. Atunci, nevastă-sa îi puse prima întrebare:

- Când m-a răpit pasărea hangarid şi m-a adus la tine, am văzut pe pământ o femeie cu două coarne în frunte. De ce i-or fi crescut coarnele alea?

- Odată, un om sărac i-a cerut lapte pentru copii şi ea, fiind tare zgârcită, n-a vrut să-i dea. De aceea i-au crescut coarnele.

Apoi nevastă-sa îi puse cea de-a doua întrebare:

-Am mai văzut apoi nişte oajneni care nu puteau cu nici un chip să construiască un templu: numai ce-l clădeau până la acoperiş, că se şi dărâma. De ce oare?

- Mai înainte oamenii ăştia se ţineau numai
de jafuri şi nimiceau totul în calea lor. Acum sunt
pedepsiţi. Orice-ar face ei, nimic n-o să le re
uşească, răspunse tartorul.

Şi nevastă-sa îi puse cea de-a treia întrebare:

- Am văzut apoi un pescar pironit în lotca
lui. Pentru ce-o fi oare pedepsit?

- Pentru că prindea peşte şi alte vieţuitoare ale apei şi trăia de pe urma lor. Când o să înţeleagă că nu e voie să-i prindă şi să-i vândă[1], se va putea desprinde de lotcă.

-în drumul meu, continuă să întrebe femeia, am dat apoi de doi munţi - unul de aur curat, iar celălalt de argint. Ce crezi, oamenii ar putea lua nişte aur şi nişte argint de acolo?

- Câte puţin, da, dar numai dacă au de gând să-l folosească pentru fapte bune, care să nu aducă vătămare nimănui. Altfel nu se poate.

Dis-de-dimineaţă, tartorul plecă iar să dea o raită prin lume. Nevastă-sa îi dădu fratelui ei să mănânce, să bea, îi povesti tot ce auzise, îşi luă rămas bun de la el şi-i dărui la plecare un suflet din împărăţia tartorului.

în drum spre casă, voinicul se opri în dreptul munţilor cu pricina şi luă cu sine atâta aur şi argint cât putea duce calul.

După ce le dădu tuturor celor care-l aşteptau răspunsurile dorite, se întoarse în ailul de baştină şi îi spuse, plin de bucurie, nevestei:

[1] Religia budistă interzice prinderea peştelui.

- Numai mulţumită sacilor tăi m-am întors viu şi nevătămat şi am îndeplinit cu bine porunca hanului. De aceea, drept mulţumire, ţi-am adus mult aur şi argint.

în ziua următoare, se duse la hanul Solombo, îi dădu ce-i ceruse şi-i spuse:

- M-am văzut cu tartorul tărâmului întunecat - e un om tare blând şi cumsecade. Chiar şi cu un nevoiaş ca mine s-a purtat prieteneşte şi cu respect. Iar la despărţire mi-a dăruit o grămadă de aur şi argint.

Hanul cel nesăţios începu să-l pizmuiască pe sărac. „Dacă un prăpădit ca el, fiul unui sărăntoc, a adus atâta aur şi argint, atunci eu, hanul, care mi-s os domnesc, o să capăt atâta aur că o să ajung cel mai bogat om din lume", cugetă el şi hotărî pe dată să se ducă la tartorul tărâmului întunecat.

Piin de nerăbdare, hanul Solombo o porni cu avânt la drum, dar, neştiind dinainte ce primejdii îl pândeau în cale, ca să se ferească, pieri de o moarte năprasnică: corbul îi scoase ochii, zgripţuroaica trase vinele din el, iar cămila îl mancă.

După ce pieri, pe tronul lui se urcă voinicul cu ciuful des, iar oamenii de pe meleagurile acelea trăiră de atunci în fericire şi pace.

Cei doi badarcini

ÎN VREMURILE DE DEMULT, trăiau doi badarcini - doi oameni fără căpătâi. Unul dintre ei era bun la inimă şi gospodarii îi dăruiau din belşug de toate, iar celălalt era rău şi nimeni nu-i dădea nimic.

„Asta numai fiindcă mergem tot timpul împreună", gândi badarcinul cel rău şi cugetă în sinea lui că trebuie să scape de celălalt.

Odată, într-una din drumeţiile lor, badarcinii dădură peste un cuib de vultur uriaş, în care erau trei ouă. Dintr-un ou ieşi un pui de ogar, din altul o curea, iar din cel de-al treilea un pui de vultur.

Badarcinul cel rău îl îndemnă pe cel bun să se suie în cuib, ca să ia cureaua şi puiul de ogar.

Acesta se sui în cuib, dar nu mai putu să iasă din el: pasămite, cuibul era foarte adânc. Badarcinul cel rău o porni mai departe, iar pe prietenul său îl lăsă să moară de foame. Acesta zăcu multă vreme în cuib, până ce puterile îl părăsiră aproape cu totul. Dar iată că pe neaşteptate îi sosi scăparea: veni vulturiţa şi-i aduse puiului ei un popândău gras. Cum plecă vulturiţa, badarcinul luă popândăul de la puiul de vultur şi-l mancă. Apoi prinse cureaua de marginea cuibului, se caţără cu ajutorul ei până sus, ieşi de acolo şi o porni din nou la drum.

Merse el ce merse şi ajunse la un munte pe care se afla un templu părăsit de oameni. Podeaua templului era plină de murdăria lăsată de animale şi de păsări. Era târziu şi badarcinul se pregăti de culcare.

Abia se băgă el sub masa mare de rugăciune şi se lungi să doarmă, că din toate părţile începură să se adune fiare de tot soiul.

Badarcinul se piti mai bine şi ascultă ce-şi vorbeau fiarele între ele.

- Tu ce-ai mâncat azi? îl întrebă tigrul pe lup.

- Un viţel. L-am înhăţat la adăpătoare, la marginea oraşului. Turmele hanului trec mereu pe acolo, că altă apă mai pe aproape nu au.
- Dar tu ce-ai vânat astăzi? îl întrebă apoi tigrul pe corb.
- Nimic! croncăni corbul supărat. Dar am auzit că s-a îmbolnăvit prinţesa. Mâine se vor face slujbe pentru însănătoşirea ei şi se vor aduce jertfe. Măcar atunci o să mănânc şi eu pe săturate!
- Dar tu, vulpe, cu ce te-ai desfătat? o întrebă tigrul pe vulpe.
- Cu nişte măruntaie prea gustoase! se lăudă vulpea.

Fiarele începură apoi să flecărească despre fiica hanului. Lupul ar fi vrut să ştie dacă poate fi vindecată, iar tigrul se porni să-l lămurească ce trebuie să se facă pentru lecuirea ei.

- în urechea dreaptă a prinţesei a intrat o pereche de păianjeni care a făcut pui. Acum sunt şaisprezece cu toţii. Dacă păianjenii au să fie ademeniţi să iasă din urechea prinţesei, atunci ea se va înzdrăveni. Pentru asta ar trebui să se pună la clocotit o căldare cu apă, să se încăl zească urechea dreaptă a prinţesei la abur şi să

se bată într-o tobă, strigând: „Păianjenilor, ieşiţi afară!" Şi ei vor ieşi.

- Dar nu ştii cum s-ar putea aduce apa mai aproape de târlele hanului? întrebă corbul.

- Nimic mai simplu, răspunse tigrul. Chiar în apropierea lor se află un izvor astupat cu pietre. Dacă s-ar găsi un voinic care să dea pietrele la o parte, apa ar trece drept prin oraş.

- Şi unde e oraşul în care trăieşte acest han?

- Spre soare-apune.

Sosi dimineaţa şi templul se goli. Badarcinul se duse la hanul cu pricina, iar acesta începu să se jeluiască de boala fiicei sale şi să-l întrebe dacă nu ştie vreun leac.

- Ştiu, cum să nu ştiu, răspunse badarcinul.

Porunceşte să mi se ridice o iurtă, să fie adus un vas cu apă, iar deasupra lui să se atârne o tobă, şi-ţi voi lecui fata.

Hanul îndeplini pe dată toate dorinţele badarcinului. într-o iurtă nouă făcură focul şi fiersera apă într-un vas. Când apa începu să clocotească, badarcinul îi porunci fiicei hanului să-şi încălzească urechea dreaptă deasupra aburilor, iar el lovi în tobă şi strigă:

- Ei, păianjenilor! A sosit vara. N-auziţi cum tună? Ieşiţi din vizuina voastră!

Şi - minunea minunilor! Toţi cei şaisprezece păianjeni ieşiră unul după altul din urechea prinţesei, căzură în apa clocotită şi se opăriră!

Din ziua aceea, prinţesa începu să se însănătoşească repede, iar hanul se purta faţă de badarcin cu mare respect. îi dărui o iurtă şi îl lăsă să trăiască la curtea sa.

Odată, hanul îl chemă pe badarcinul cel bun la el şi-i spuse:

- Ajută-mă cu un sfat. Adăpătoarea e tare departe de noi şi pe drumul către ea lupii ne sfâşie multe vite. Nu s-ar putea găsi apă pe undeva mai pe-aproape?

Badarcinul îl sfătui pe han să cureţe izvorul despre care auzise vorbindu-se în templu. Slugile hanului dădură la o parte grămada de pietre uriaşe care-l astupau şi apa, într-un torent zgomotos, o luă drept spre oraş.

încredinţându-se a doua oară de înţelepciunea badarcinului, hanul îşi înconjură oaspetele cu şi mai multe onoruri, iar când acesta se pregăti să plece în ţinuturile sale de baştină, îi dărui o

iurtă albă, înzestrată cu toate cele trebuincioase, şi multe slugi.

Şi badarcinul cel bun o porni către casă. Merse el, merse şi deodată zări înaintea lui, într-un nor de praf, o făptură ciudată.

Apropiindu-se mai mult, îl recunoscu pe vechiul lui prieten, badarcinul cel rău. Slab şi zdrenţăros, abia îşi mai ţâra picioarele. Badarcinul cel bun îl opri, îi dădu să mănânce şi să bea şi-i povesti tot ce i se întâmplase între timp.

Badarcinul cel rău se umplu de invidie când auzi şi o rupse la fugă spre templul de pe munte. Noaptea se ascunse în el, aşteptă sosirea fiarelor şi se puse să le asculte.

Lupul îi spuse tigrului:

- Sunt grozav de flămând. Spune-mi, unde aş putea găsi ceva de mâncare?

- Caută primprejur şi ai să găseşti, îi răspunse tigrul.

Lupul se apucă îndată să caute, dădu peste badarcinul cel rău şi-l sfâşie în bucăţi.

Iar badarcinul cel bun trăi de atunci în linişte şi fericire.

Slujbaşii nătăfleţi ai hanului cel înfumurat

ÎN VREMURILE STRĂVECHI trăia odată un flăcău îndrăzneţ şi deştept, pe nume Enhel. De mulţi ani slujea la un han ca grăjdar, dar niciodată nu putuse să-şi vadă stăpânul la faţă. Şi iată că într-o bună zi se ivi un astfel de prilej. Enhel veni la vraciul hanului, ca să-şi scoată o măsea bolnavă, şi se opri lângă porţile palatului.

- Ce cauţi aici? strigă la el străjerul. Şterge-o, că acuşi trebuie să iasă hanul.

- Ştiu, răspunse flăcăul, dar hanul însuşi mi-a poruncit să-l aştept aici ca să ieşim împreună la plimbare.

îndată au apărut opt slugi care purtau în spate o lectică cu un moşneag pipernicit în ea. Când alaiul acesta trecu pe lângă Enhel, acesta nu se putu abţine şi spuse:

- Eu mă aşteptam să văd un bărbat în
putere, călare pe cal, şi când colo câţiva oameni
cară în spate o stârpitură care seamănă cu o babă
slăbănoagă şi hodorogită.

Hanul auzi cuvintele flăcăului şi începu să-l ocărască:

- Pleacă de aici, sac de oase putregăite!

- Oare trupul meu plin de vigoare îi pare hanului un sac de oase putregăite? râse Enhel. Oasele mele îs albe, pe când ale hanului s-or fi înnegrit de mult ce-şi chinuieşte supuşii.

Hanul se înfurie peste măsură şi vru să-l lovească pe îndrăzneţ, dar nu-şi socoti bine mişcările şi căzu jos din lectică. De durere nu mai putu să spună nici un cuvânt, iar flăcăul râse mai tare.

- După câte văd, trupul sfinţit al luminăţiei-voastre nici nu simte durerea. Eu, după o ase menea căzătură, nu mi-aş fi venit în fire cu una, cu două!

Hanul, ca şi cum nu l-ar fi durut nimic, spuse:

- Nu meriţi să-ţi arăt ce nemaipomenit de puternic sunt. Oşteni, puneţi mâna pe el!

Şi, zicând acestea, porunci slugilor să-l care cu lectica mai departe.

Doi slujbaşi se apropiară în fugă de Enhel şi începură să-l certe:

- Ce ţi-a venit, nenorocitule, să vorbeşti aşa cu hanul? O să te pună acum la cazne cumplite!

Enhel îşi luă un aer speriat şi spuse:

- Oameni buni, faceţi cu mine ce vreţi, un lucru doar vă rog:.nu-mi daţi nimic de mâncare. Vraciul hanului mi-a spus aşa: „Din cauza mâncării, burta o să ţi se umfle şi o să mori în groaznice chinuri".

- Păi cum poţi trăi fără hrană? întrebă unul din slujbaşi.

-Am o măsea fermecată care mă hrăneşte.

-Aha, asta era! se bucurară slujbaşii. Atunci, o să ne desfătăm, mai întâi privind cum îţi pocneşte burdihanul, iar apoi o să-ţi scoatem măseaua cea fermecată.

Enhel se prefăcu că-l podideşte plânsul.

- Lacrimile tot n-au să-ţi folosească la nimic,
aşa că pune-te de mănâncă! strigară slujbaşii şi
aşezară în faţa lui Enhel un blid mare cu carne
grasă de berbec.

Enhel se prefăcu că mestecă fără nici o plăcere şi mancă pe săturate.

- Ei, cum e? îl iscodiră slujbaşii.

- Simt că-mi plesneşte burta! se jelui el.

- Şi care-i măseaua fermecată?

Enhel le arătă măseaua bolnavă, iar aceştia i-o scoaseră imediat.

-Acum, prostule, pregăteşte-te, că ţi-a sunat ceasul cel de pe urmă!

- Nu eu sunt prostul, ci voi, răspunse Enhel. M-aţi hrănit, şi apoi mi-aţi scos tocmai măseaua care mă durea şi nu mai trebuie să merg la vraci. Ce-mi mai lipseşte? Iar moartea să mai aştepte, că abia am împlinit douăzeci de ani; voi ar trebui să socotiţi câte zile mai aveţi de trăit!

Zicând acestea, Enhel sări în spinarea unui cal şi pe-aci îi fu drumul.

Bandi vânătorul

SE SPUNE că, demult, trăia un vânător sărac, pe nume Bandi. Odată, Bandi luă urma a şapte tigri; pe şase dintre ei îi ucise, dar pe al şaptelea nu-l nimeri şi acesta scăpă cu viaţă.

Trecură mai multe zile şi iată că Bandi începu să se pregătească să plece la oaste. îşi luă rămas bun de la neamuri, îşi sărută nevasta şi

copiii şi, împreună cu alţii de o seamă cu el, o pomi la drum.

în fruntea recruţilor era un om mai vârstnic, cam de vreo patruzeci de ani. Spre seară se opriră pentru popas. în zori băgară de seamă că din peştera vecină a ieşit un tigru care s-a ascuns în munţi. în ziua următoare, tigrul apăru din nou: abia se deşteptară flăcăii, că umbra binecunoscută a fiarei şi fulgeră prin apropierea lor. Părea că-i urmăreşte pas cu pas.

Căptenia îi întrebă:

- Care dintre voi a încercat să vâneze acest
tigru şi nu l-a nimerit?

Toţi tăceau.

Atunci căpetenia le porunci ostaşilor să-şi pună căciulile una lângă alta, iar ei se ascunseră prin preajmă.

Abia se pitiră toţi după o movilă, că se şi ivi tigrul. Din două salturi ajunse lângă grămada de căciuli, o înhaţă pe cea a lui Bandi vânătorul şi o făcu bucăţi.

- Deci tu ai lăsat tigrul în viaţă! se repezi căpetenia la Bandi.
- Da, răspunse cu tristeţe vânătorul.

- Noi nu vrem să pierim cu toţii din cauza ta. Rămâi aici, ucide tigrul şi abia după aceea să ne ajungi din urmă!

Şi căpetenia o porni mai departe, cu ostaşii după el, lăsându-l acolo pe vânător. Lui Bandi nu-i rămase altceva de făcut decât să se aşeze la pândă şi să-şi aştepte duşmanul.

Tigrul veni seara, ca de obicei. Bandi văzu cu groază că fiara se furişează drept spre el. în ultima clipă, când tigrul se aruncă asupra lui, Bandi apăsă pe trăgaci şi, în acelaşi timp, îşi pierdu cunoştinţa.

îşi veni în fire abia spre dimineaţă şi, dintr-o dată, simţi o greutate apăsându-i picioarele. Ridicându-se cu mare trudă, Bandi dădu cu ochii de tigrul mort. Eliberându-şi picioarele de sub leşul fiarei, o luă la goană pe urmele ostaşilor, dar nu izbuti să-i mai ajungă.

Atunci se sui în vârful unui deal şi privi roată, jur-împrejur. La poalele dealului ardea un foc, iar în ceaunul de deasupra lui fierbea ceva. Bandi coborî din vârful dealului, merse până la focul acela, mancă fiertura toată şi se culcă apoi în scobitura unei stânci. Deodată, lângă ceaunul gol

se ivi ca din pământ un om burduhănos. La brâu îi atârna un cuţit lung.

- Cine mi-a mâncat mâncarea? răcni el cu glas fioros, uitându-se împrejur.

Bandi, de frică, înhaţă puşca şi, fără să ochească, trase. Burduhănosul căzu, dar în aceeaşi clipă se ridică din nou în picioare.

- Cine a tras? Să iasă la vedere, că, de nu, îl nimicesc! urlă el.

După ce-şi reîncărcă puşca, Bandi ieşi de după stânci şi-şi ceru iertare, spunând că a tras de spaimă.

- Nu-i nimic, spuse stăpânul ceaunului. Eu sunt hanul acestor locuri şi te iert, deşi m-ai rănit de moarte. Palatul meu e la miazănoapte de aici. la această cheie, intră în casa mea şi stăpâneşte-o sănătos!

Şi, spunând aceste vorbe, hanul îşi dădu duhul. Vânătorul porni în direcţia arătată. Merse ce merse şi după câtăva vreme văzu într-adevăr un palat mare, în jurul căruia păşteau o mulţime de vite, şi intră în el.

în timpul nopţii, Bandi auzi o uşă scârţâind. Părea că cineva încearcă să deschidă uşa ia-

tacului. Zărind în întuneric un ochi roşietic, Bandi sări în sus de spaimă şi, smulgând puşca din cui, trase un foc. Luminiţa roşie dispăru, iar el adormi din nou, liniştit.

Dimineaţa, Bandi se uită pe geam şi văzu în faţa casei un elefant, iar alături de el leşul unei dihănii îngrozitoare. De atunci Bandi şi elefantul se împrieteniră şi trăiră împreună. Se dovedi că se născuseră pe aceleaşi meleaguri. Curând, pe cei doi prieteni îi apucă dorul de casă, aşa că o porniră spre ţara lor de baştină.

între timp, cei din familia lui Bandi, încredinţaţi că el pierise sfâşiat de tigru, îl plângeau fără încetare.

Când Bandi, viu şi nevătămat, apăru în aii călare pe un elefant, bucuria lor nu mai avu margini. Dar revederea fu de scurtă durată - sorocul serviciului militar încă nu trecuse - şi Bandi fu din nou chemat la oaste. îl lăsă acasă pe elefant, iar acesta avu grijă de familia lui Bandi, să nu ducă lipsă de nimic.

întorcându-se de la oaste, Bandi trăi mulţi ani fericiţi, împreună cu ai săi şi cu credinciosul elefant.

Nora cea isteaţă

DEMULT, tare demult, trăia pe lume un han. Şi hanul acela avea un singur fiu. A îmbătrânit hanul şi a venit vremea să-i dea tronul fiului său. Dar moştenitorul lui era tare tont. Nu numai că nu putea să cârmuiască o ţară, dar nici măcar bineţe nu era în stare să deie oamenilor, când trecea printr-un aii. Atunci hanul îşi chemă sfetnicii la sfat şi le spuse:

- Eu sunt bătrân, puterea împărătească a ajuns o povară pentru mine, iar fiului meu nu-i pot încredinţa treburile ţării. Gândiţi-vă cui am putea să-i dăm tronul.

Sfetnicii chibzuiră bine şi hotărâră astfel: omul nu-şi taie picioarele fiindcă-i asudă, iar un fiu nu poate fi dezmoştenit fiindcă e prost. îi spuseră deci hanului:

-înălţate han, fie ca fiul tău să-ţi urmeze la tron, dar mai întâi însoară-l. Alege-i însă o soţie înţeleaptă, ca să poată descurca ea treburile împărăţiei. Pentru aceasta porunceşte, mărite han, să se zugrăvească mai anapoda toate

vietăţile lumii, toate semnele alfabetului, toate ierburile şi toţi copacii, apoi soarele cu luna şi stelele cerului. Iar înfăţişările astfel desenate să fie puse la răscrucea mare de drumuri, în calea călătorilor, iar toţi supuşii tăi, care trec prin faţa lor, să li se închine. Un om cu adevărat înţelept va vedea îndată greşelile zugrăvelilor acestora şi nu se va închina în faţa lor.

Hanul încuviinţă hotărârea sfetnicilor, îi adună pe cei mai buni pictori, zugravi şi gravori ai săi, le porunci să meşterească o zugrăveală minunată pe care să fie scrisă o bineştiută cugetare budistă, apoi o puse la răscrucea de drumuri. Alături, hanul porunci să fie ridicat un suburgan[1], iar înăuntrul lui ascunse doi grămătici cu merinde pentru trei zile, care trebuiau să scrie fiece vorbă rostită de cei ce veneau să se închine în faţa zugrăvelii aceleia.

în toată împărăţia se dădu citire următoarei porunci a hanului:

„Pentru toţi dreptcredincioşii, la răscrucea mare a fost pusă o rugăciune. Poruncesc ca toţi,

' Suburgan - piramidă funerară, mormânt în formă de piramidă.

fără osebire, timp de trei zile, să se înfăţişeze la locul cu pricina, ca să se închine. Cel care nu se va supune poruncii noastre va fi aspru pedepsit".

Toţi supuşii hanului se perindară, ca să se roage, timp de trei zile. Şi n-a fost om care să rostească o vorbă măcar peste cele cinci cuvinte obişnuite ale rugăciunii.

Dar iată că tocmai când grămăticii se pregăteau să dea în scris socoteală hanului de treaba care le fusese încredinţată, pe drumul dinspre miazănoapte mai apăru un om. Ei mai adăstară cu scrisul şi hotărâră să aştepte să treacă şi acesta. Omul era un bătrân de vreo optzeci de ani, care trăgea de funie un bou fără coarne. Boul căra în spate o iurtă veche şi hărtănită, iar în urma lui păşea o fată de şaptesprezece ani.

Văzând în calea sa tabla cu rugăciunea, bătrânul îi spuse fetei:

- Hai să deshămăm boul şi să ne închinăm.

Fata, după ce citi rugăciunea, grăi:

- Nu, tată, n-are nici un rost să ne rugăm,
să trecem mai departe.

Bătrânul se supără:

- Eu nu mai am mult de trăit şi vreau să mă curăţ de păcate înainte de moarte...

Fata însă îi răspunse:

- Nu face să ne certăm din lucruri proaste
Şi să ne rugăm zugrăvelilor aste.
Frumoase-s toate, dară neiscusit pictate!
Luna e lunguiaţă, nu rotundă,
Făcută e de-o mână cam bolândă. Şi, tată, mintea pictorilor fu neroadă Că zugrăviră porcii fără coadă. Şi l-au uitat pe iepure dintre jivine, Iar semnul„huvm", din rugăciune, nue.

Bătrânul se învoi că în faţa unei asemenea zugrăveli nu se cade să se roage şi o porniră mai departe. Grămăticii scriseră tot ce-a spus fata şi-i arătară hanului. El rămase foarte tulburat de răspunsul fetei şi întrebă unde se află ea acum.

-Tatăl ei şi-a aşezat iurta pe malul râului de la miazăzi.

Hanul dori să o vadă şi porunci să-i fie adus calul. Slugile îi spuseră că fata e plecată pe câmp să strângă argal. Hanul se duse atunci la bătrân.

După ce se dădu cu el în vorbă de una, de alta, la plecare îi spuse:

- Ei, moşule, mâine dimineaţă, când o să vin iară, să faci bine să mulgi boul şi din laptele lui să-mi pregăteşti nişte tarac[1]. Dacă n-ai să faci cele ce ţi-am spus, te ucid!

Moşul se sperie de o astfel de vorbă şi începu să se tânguiască. Veni fata şi-l întrebă de ce se tanguieşte, iar după ce tatăl ei îi istorisi toate câte se întâmplaseră, ea îi grăi:

- Nu te speria din atâta lucru, tată. Un om nu poate fi ucis cu una, cu două. N-o să te omoare el pentru un lucru de nimic ca ăsta.

Dis-de-dimineaţă, fata îi pregăti tatălui ei ceaiul, curăţă gunoiul din partea de miazănoapte a iurtei, primeni aşternutul, îl aşeză pe taică-său pe saltea, iar la intrarea în iurtă bătu doi pari între care întinse o sfoară.

Gând veni hanul după tarac, fata îi ieşi în întâmpinare şi-i spuse că nu-l poate pofti în iurtă fiindcă tatăl ei e tocmai pe cale să nască.

- Unde s-a mai pomenit, oare, ca un bărbat să nască? întrebă hanul.

[1] Tarac - un fel de iaurt.

Dar fata îi răspunse:

- *Păi, nu voi, înălţimea voastră,*
Gândit-aţi, spre mirarea noastră,
C-aş fi în stare eu să fac,
Din laptele de bou, tarac?
Dacă ăsta-i lucru adevărat
De ce n-ar naşte şi-un bărbat?

Hanul n-a mai avut ce-i răspunde şi, înghi-ţindu-şi vorba, se întoarse acasă.

Când fata plecă iară după argal, hanul veni din nou pe capul moşului şi-i grăi astfel:

-Acum, moşule, să-mi împleteşti din cenuşă o piedică pentru cal. Mâine dimineaţă, când oi veni, vreau să-mi împiedic calul cu ea. Dacă nu faci ce-ţi spun, o să-ţi tai capul!

Bătrânul începu din nou să se văicărească. Fata aduse argalul, îl întrebă de ce se jeluieşte şi, aflând care-i necazul, îi spuse:

- Nu te mai necăji, tată, din toate nimicurile.

Se sculă de dimineaţă, îi pregăti ceaiul, apoi

împleti dintr-o mână de fân o piedică de cal. îndată ce hanul ieşi din casă, fata dădu foc fânului pe

care-l împletise şi căpătă în felul ăsta o piedică de cenuşă. Când i-o arătă hanului, acesta se întoarse acasă, tăcând mâlc, iar fata plecă din nou în treaba ei, după argal.

Şi iată că hanul veni iară la bătrân:

- Moşule, când oi veni mâine la tine, fiica
ta să nu se afle nici pe uliţă, nici în iurtă, că,
dacă dau de ea pe uliţă sau în iurtă, te ucid!

Bătrânul iarăşi se sperie. Sosi fata, află ce-a mai zis hanul şi-i spuse moşului:

- Nu-i nimica, lasă-l să vină.

Se sculă dis-de-dimineaţă, se uită în susul uliţei şi iată că hanul se şi îndrepta spre ei, cu toţi sfetnicii după el. Văzându-i, moşul se înspăimântă de-a binelea...

- Fata mea, acu' ce ne facem?

Şi ieşi în întâmpinarea hanului. Când colo, fata dispăruse. O căută bătrânul, o căută, dar nu dădu de ea nicăieri. O căută hanul împreună cu sfetnicii, o căută, dar n-o găsi. în cele din urmă, plictisindu-se de atâta căutat, hanul spuse:

-îi iurtă nu e, pe uliţă nu e, urme pe pământ nu-s, în văzduh, aşijderea, nu e. Bine, fato, 'eşi de unde te-ai ascuns!

Iar fata şezuse în ăst timp între perete şi învelitoarea de pâslă a iurtei. Când ieşi din ascunzătoare, hanul o lăudă pentru isteţimea ei şi se întoarse în palatele sale.

Fata plecă apoi din nou după argal, şi hanul veni iarăşi pe capul bătrânului.

- Să pui şaua pe cal şi să vii la mine când
s-o îngâna ziua cu noaptea, între ziua de azi şi
ziua cea de mâine. Numai să nu-mi vii pe drum.
Dacă faci în alt fel, fii sigur că o să-ţi zboare capul
de pe umeri.

-Acum chiar că nu mai am nici o scăpare. O să mă ajute oare, şi de astă dată, fata mea? se necăji moşul.

Când se întoarse fata cu argalul, îl întrebă ce-a mai păţit. Moşul îi povesti totul.

- Dumneata, tată, du-te şi prinde, din oricare
herghelie pe care o întâlneşti în drum, o iapă.

Bătrânul îi ascultă sfatul şi aduse din herghelia hanului o iapă albă. Cum se lăsă seara, fata puse şaua pe ea.

-Acu' porneşte spre palatul hanului. Când oi ajunge la el, spune-i aşa: „La noi soarele apune, la luminăţia-voastră e deja noapte, iar la răsărit

mijeşte lumina". Când te-o întreba pe ce drum ai venit, spune-i că pe iarba dintre două drumuri.

Moşul o porni către palatul hanului. Când ajunse, acesta îl întrebă, iar el îi răspunse în totul aşa cum îl învăţase fiică-sa. Hanul porunci sfetnicilor să-l înhaţe pe bătrân.

- la zi, moşule, singur ai născocit toate astea, ori te-a învăţat cineva?

- Nu eu le-am născocit, înălţate han, ci fata mea, răspunse bătrânul.

- Trebuie atunci ca fata ta să se mărite cu fiul meu. Du-te acasă şi ad-o încoace.

Se bucură bătrânul - mare noroc căzuse pe capul fiică-si! - şi se grăbi cât putu spre iurta lui cea veche şi ponosită.

Dar fata nu vru să meargă la curtea hanului, nici în ruptul capului.

- Tată, du-te înapoi la han şi spune-i că
nimeni pe lumea asta n-are dreptul să ne
socotească legea şi obiceiurile noastre, grăi ea
plină de supărare.

Bătrânul se întoarse la han şi-i spuse tot ce-i zisese fata.

- Fiica ta are dreptate, moşule. Mirele e
acela care trebuie să meargă după mireasă, şi
nu mireasa după mire. Eu sunt de vină.

Şi fiul hanului, împreună cu tot alaiul, o porni către fată, s-o aducă la palat.

în felul ăsta, bătrânul îşi dădu fata hanului, iar el rămase să-şi ducă traiul mai departe, de unul singur.

Fiul cel prost al hanului dobândi o nevastă înţeleaptă, iar hanul şi haniţa, o noră care îi trezea dimineaţa, îi ospăta cu mâncăruri gustoase, iar seara le aşternea să se culce.

„Trăind cu o femeie atât de ageră, poate că s-o mai dezgheţa şi el la minte", gândea hanul. Şi, ca să vadă dacă într-adevăr aşa merg lucrurile, după ce mai trecu o vreme, plecă împreună cu fiul său la vânătoare.

- la-o, fiule, înaintea mea, dar în aşa chip ca să salte coada calului.

Acesta sări din şa şi începu a-i răsuci calului coada. Tatăl său îl ocărî, îl bătu şi plecară mai departe. Apoi hanul ucise o fiară, tăie din ea câteva bucăţi de carne şi-i porunci fiului său să aprindă focul, să pregătească un vas de lemn şi să frigă carnea. Băiatul făcu focul, doborî un copac mare, tăie o bucată din trunchi şi începu s-o cioplească.

- Ce faci acolo? întrebă taică-său.
- Un vas de lemn, răspunse fiul.

Hanul se supără şi-l bătu iar pe prostănac.

Plecară apoi mai departe şi din nou uciseră o fiară. Hanul tăie o bucată de carne şi-l rugă pe fiul său să facă focul, să frigă carnea şi să-i pregătească un aşternut negru. Băiatul aprinse focul, fripse carnea pe o frigare de fier şi, negăsind altceva negru de aşternut, smulse pâslă de pe şa şi o întinse pe jos. Taică-său îl bătu din nou, când văzu una ca asta.

întorcându-se acasă, tânărul se plânse nevestei că l-a bătut taică-său.

- A avut dreptate, îi răspunse ea. Trebuie să cugetăm bine la ce ţi-a zis.

Şi după ce se gândi, îi spuse bărbatului ei ce greşeli făcuse.

Curând, hanul şi fiul său o porniră din nou la vânătoare. Când ieşiră în câmp, tatăl îi spuse fiului:

- la-o înaintea mea, dar în aşa chip ca să salte coada calului.

Băiatul îşi aduse aminte de ce-i spusese nevastă-sa şi o porni înaintea tatălui său în trap mărunt. Când omorâră o fiară, hanul îi porunci

fiului său să aprindă focul şi să pregătească un vas de lemn.

Băiatul făcu focul, ciopli o frigare de lemn şi fripse carnea. Taică-său mancă, apoi o porni mai departe şi mai ucise o fiară.

- Tu, fiule, aprinde focul, pune carnea în frigare, iar după ce s-a fript, pregăteşte-mi aş ternut negru.

Băiatul făcu focul, fripse carnea, iar când pământul se înnegri sub foc, dădu cenuşa la o parte ca să se poată şedea în locul acela.

Taică-său mancă, se aşează pe pământul cald şi spuse:

- Mai înainte fiul meu nu ştia lucrurile astea, dar acum le ştie. Nevasta te-a învăţat sau tu, cu mintea ta, le-ai judecat?

- Cu mintea mea am judecat, tată. Dacă am ajuns han, m-am mai deşteptat şi eu.

Taică-său nu-l crezu şi-i spuse:

- Bine, fiule, eu rămân să mai vânez câte ceva, iar tu întoarce-te acasă, dar ai grijă ca nu care cumva să te rătăceşti în drum.

Hanul îl povăţui încotro s-o ia, dar fiul său se abătu din drum, trecu de casă şi se rătăci. Se sperie fiul hanului, când, deodată, văzu în faţa lui

i cal. Luându-se după el, ajunse la o herghelie
î cai, înnopta la herghelegiu, iar dimineaţa îi
•runci acestuia să-l călăuzească până la curte.
Văzându-I viu şi nevătămat, nevastă-sa se jucur
ă:
- Ei, acum soţul meu se poate socoti han.
Hanul cel bătrân se rătăci şi el în timpul
nopţii, trecu hotarul unei împărăţii străine şi fu luat rob. Oricât a încercat el să se dezvinovăţească, nimeni nu l-a crezut că n-a venit cu gânduri rele. Trei ani zăcu într-o iurtă murdară, mai mult mort decât viu. Şi iată că hanul acelei ţări hotărî să-i ia viaţa. Iar robul ceru îngăduinţa ca înainte de moarte să trimită o scrisoare alor săi. Hanul se învoi, dar îi puse următoarea condiţie:
- De vei scrie de bine în scrisoare, o trimitem,
de nu - să n-aştepţi nici o îndurare, te ucidem!
Şi îi dădură robului o hârtie, iar acesta scrise:

Eu tuturor cu plecăciune mă închin Şi vă vestesc că, pe meleag străin, Bine trăiesc şi toate-mi merg din plin. Cândva, mă voi întoarce iar acasă? Doar gându-acesta singur mă apasă!

Să dormi sub baldachin albastru-i

minunat

Pe aşternuturi de mătăsuri şi smarald, în perini roşii stau mereu, noapte şi zi, Laptele-I beau din cupe sini Iii. Şi-ntr-un palat cu caturi opt, lucru

măreţ,

Opt slugi mă ţin mereu la mare preţ. Trăiesc aci nu ca un oaspete, ci ca

stăpâ

n, Şipân 'la moarte aici voi să rămân. De vreţi norocul meu să-l împărţiţi, Să strângeţi turmele şi-ncoace să

veniţi,

în faţă să mânaţi vite cornute Şi-n urmă să se-nşire necornute. Luaţi cu voi comori- v-or prinde bine-n

cale-L

uaţi chiar tot... Să uit era, îmi pare: Cu maica lui era-n palatul nost', Un mânz bolnav şi răpciugos. Puteţi acolo să-l lăsaţi, pe loc, Căci cinste nu ne face-un cal olog. Doi pomi de santal, mari, rotaţi,

Sclipesc în soare auriţi.
Unul pe locu-i să-l lăsaţi,
Cu celălalt aici veniţi.
Apoi, în fundul marelui palat,
Sus, pe perete, în al meu iatac,
E-un foarfece-aurit ce prinde bine,
Fără de el, să nu veniţi la mine.

Prizonierul dădu scrisoarea aceasta câr-muitorului acelei ţări. Citind-o, el spuse:

- Hei, ca pe ochii din cap păziţi-l pe han
! Gonaci cu scrisoarea trimiteţi la duşman,
Hârtia asta, cu vorbele-i meşteşugite, Aur ne-aduce, argint şi mândre vite. Noi caravanele întâi să le vedem, Şi-apoi pe hanul cel bătrân cu săbii îl tăiem!

Şi trimise hanul cel hain doi gonaci să ducă scrisoarea, să aducă răspunsul şi să ia cu ei toată averea şi toate vitele acestui prins de seamă.

Gonacii dădură scrisoarea fiului cel tont a[1] hanului, iar acesta se bucură grozav, arătă soi-soarea mamei sale şi dregătorilor şi hotărî:

- Pregătiţi-vă de drum lung... Despărţiţi vitele cornute de cele necornute. Adunaţi toate her gheliile, numai iapa cea bălţată şi mânzul ei cel răpănos să rămână pe loc. Luaţi cu voi unul din cei doi copaci de santal, iar pe celălalt lăsaţi-l. în noua împărăţie vom trăi mult mai bine.

Slugile hanului începură să alerge zorite de colo-colo, iar tânăra soţie, care nu citise scrisoarea socrului său, o întrebă pe soacră-sa:

- Unde se pregătesc să plece? Şi de ce au împărţit turmele în două?

- Păi, am primit o scrisoare de la socru-tău. Tu n-ai citit-o? se miră soacra.

Au început ele să caute scrisoarea, dar ia-o de unde nu-i, parcă o înghiţise pământul. în cele din urmă, copiii au dat de ea într-o grămadă de gunoL Nora cea isteaţă citi scrisoarea şi le răstălmăci tuturor înţelesul ei adevărat, latră ce scria, de fapt, hanul:

Cumplit necaz mă împresoară
Şi-i rog pe-ai mei în ajutor să-mi sară.

Aflaţi deci: rob căzut-am în străina ţară, Şi mult mă tem, în orice ceas, că mă

omoară.

Iar soarta mea e tare nemiloasă, M-oi mai întoarce, oare, viu acasă? Mănânc şi stau sub cer descoperit, în ţărnă dorm, de moarte-s istovit. Cu opt pereţi e iurta, în care-s slugi

- opt toate -

Să ies, cu ei aice, în stepă nu se poate. Departe nu e clipa când simt că m-oi

sfârşi, în pământ străin oasele-mi vor putrezi. Dară de vreţi să mă scăpaţi de moarte, Atunci degrabă să veniţi cu oaste: Cei înarmaţi, în frunte; cei fără arme-n

spate!

Gonaciul ce scrisoarea v-o aduce Să-I folosiţi, la mine vă va duce. Dardacă-s doi, atunci, neapărat, Pe unul să-l ucideţi de îndat'. Iar doamna mea şi fiul - vă-ncurcă

amândoi ! De-aceea nu-i nevoie ca să-i luaţi cu

voi.

Ca nora mea deşteaptă în ţâră altul
nu-i,
în toate cereţi sfatu-i - eu doar atât vă
spui -Şi
tâlcuri înţelepte la toate va găsi,
De-aceea, fără vorbă, conduşi de ea
veţi fi!

Adună nora numaidecât oastea, pe cei înarmaţi îi rândui în faţă, iar celor fără de arme le porunci să păşească în urmă. Pe unul din gonaci îl uciseră, iar pe celălalt îl păstrară ca să le-arate drumul spre hanul cel rău.

Pe la miez de noapte, năvăliră pe pământurile acestuia şi, dimineaţa, la răsăritul soarelui, îl eliberară pe hanu-socru. Iară pe hanul vecin, cel crud şi hain, îl luară în robie.

lată cum fata unui om sărman A-
nvins oştirea unui han duşman.
Ţara şi-a dus-o spre izbândă,
Socrul scăpat-a astfel de osândă
Şi-ncrederea în inimi, s-a
înstăpânit, Că-nţelepciunea e un dar nepreţuit.

Povestea lui Banga

IN VREMURILE DE DEMULT, trăia împreună cu mama lui un flăcău sărac, pe nume Banga. Şi flăcăul ăsta nu avea nimic în afară de ■ un topor. Cu el tăia lemne şi le vindea prin sate.

Odată, Banga îşi luă toporul, intră în pădure şi lovi un copac. Deodată, de undeva, se auzi clinchetul unui clopoţel. Banga se luă după el şi iată că văzu înaintea sa un lama, un înţelept sihastru, care stătea pe o stâncă.

-în sfârşit, ai sosit, fiule, spuse lama. Peste câteva zile o să vină mare viitură. Tu fă-ţi o plută, aşaz-o pe maică-ta pe ea şi pluteşte aşa până o să întâlneşti o bătrână, un şarpe şi nişte şoareci. Şarpele şi şoarecii ia-i cu tine, dar pe bătrână, nici în ruptul capului.

După trei zile şi trei nopţi, într-adevăr se porni o mare viitură. Banga ascultă de sfatul înţeleptului, îşi întocmi o plută şi se aşează pe ea împreună cu maică-sa. La un moment dat, de plută se apropie un şarpe şi îl rugă să-l scape. Flăcăul îl ajută să se caţăre pe plută. După aceea

se apropiară înot şi şoarecii. Băiatul îi scăpă din necaz şi pe ei. Apoi auzi cum îl cheamă în ajutor femeia. Şi i se făcu milă de ea - era doar la fel de bătrână ca şi propria-i mamă! - aşa că o luă cu sine pe plută. Curând apa se retrase şi toţi cei pe care flăcăul îi scăpase de la pieire se împrăştiară care încotro.

într-un timp, flăcăul mergea prin pădure cu o povară grea pe umeri. Dintr-o dată, dinspre miazănoapte, se stârni un vânt puternic şi, ca şi cum ar fi fost o fiinţă vie, îi smulse povara din mâini, iar mai apoi şi toporul. Când se potoli vântul, flăcăul îşi văzu toporul aruncat pe jos, plin de sânge, iar în jurul lui numai urme însângerate. Culese toporul de pe jos, se luă după urme şi ajunse la o peşteră. Intră el în peşteră şi văzu că aceasta mai are o ieşire. Trecu de partea cealaltă a stâncii şi, deodată, în faţa ochilor lui se deschise o vale largă, iar în depărtare zări multe, nenumărate iurte. Intră într-una din ele şi văzu înăuntru doi oameni cu capete de aramă şi picioare de antilopă. Amândoi se holbară aşa de urât la Banga, că acestuia îi pieri graiul de frică şi, plin de spaimă, se repezi afară, în uliţă. Acolo

dădu cu ochii de două case mari de piatră, cu lacăte uriaşe de fier la uşi. Dintr-una din ele se auzea plânsul cuiva. Flăcăul sfărâmă lacătul cu toporul, intră în casă şi văzu o mare mulţime de oameni înghesuiţi acolo.

- Unde am nimerit, oare? întrebă el.

-în ţara mangaşilor, îi răspunseră oamenii. Ne-au adus aici ca să ne sugă sângele.

- Şi unde sunt acum mangaşii?

- De obicei umblă prin iurte, după pradă. Astăzi însă căpetenia lor şi-a rupt un picior şi a rămas în casă, să se vindece. Mangaşii se strâng îndeobşte la un semnal - când se bate în talgerele de bronz din casa de colo.

Banga ieşi în uliţă. Talgerele de bronz tocmai începeau să dăngăne. Tot felul de dihănii fioroase, la fel cu acelea pe care le văzuse mai înainte, se îndreptau către casa vecină.

- V-aţi strâns cu toţii? întrebă flăcăul, după ce toate dihăniile intrară înăuntru.

- Toţi, în afară de căpetenie.

- De ce?

- Fiindcă este bolnav.

Băiatul alergă repede în uliţă, propti bine uşa pe dinafară, înconjură casa din toate părţile cu

lemne şi-i dădu foc. Apoi îi eliberă pe toţi oamenii închişi în cealaltă casă şi, împreună cu ei, se îndreptă spre căpetenia mangaşilor. Acesta, vrând să fugă, încercă să se scoale din pat, dar căzu neputincios la loc. Flăcăul îl ucise cu toporul, luă cu sine multe pietre scumpe şi podoabe şi se întoarse acasă.

lată însă că de unde, de neunde apăru baba pe care o scăpase el de la înec; pasămite asta era chiar mama mangaşilor pe care-i omorâse Banga. Ea se duse la han şi-l pârî pe Banga, spunând că a furat pietre preţioase din vistierie. Hanul porunci ca flăcăul să fie aruncat în temniţă. Şi Banga ar fi murit acolo de foame, dacă nu i-ar fi sărit în ajutor şoarecii pe care-i scăpase de la înec. Aceştia îi aduseră tot timpul de mâncare. Iar şarpele se furişă în încăperile hanului şi-l strânse, şi-l strânse, aproape să-l sugrume. Dimineaţa, hanul îl chemă la el pe lama şi-l rugă să-l lămurească de ce-a încercat şarpele să-l sugrume.

- Pentru că ai aruncat în temniţă un om nevinovat, îi răspunse lama. Dă-i drumul băiatului şi şarpele o să te lase în pace.

„Cu siguranţă că flăcăul şi-a dat de mult sufletul", gândi hanul şi o luă la fugă spre temniţă.

Când, ce să vezi? Banga era viu şi sănătos, ba se şi îngrăşase puţin. Hanul se bucură, îl eliberă pe flăcău, îi dădu înapoi pietrele preţioase pe care i le luase, ba îi mai dărui şi altele pe deasupra.

Şarpele îl lăsă pe han în pace, iar Banga se întoarse acasă şi trăi mai departe cu maică-sa, în fericire şi îmbelşugare.

Crocodilul alb

A FOST ODATĂ în insula Java un rege vestit; el se numea Devata Ciăncar, adică Zeul pe Pământ. Regele acesta n-avea altă plăcere decât să mănânce. Nu-i plăcea nici vânătoarea, nici luptele de cocoşi, nici cele între taur şi tigru, nici întrecerea călăreţilor. în schimb, avea sute de bucătari. Un bucătar-şef avea sub comanda lui câţiva ajutori de bucătar-şef, iar fiecare ajutor de bucătar-şef avea sub comanda lui câţiva bucătari. Dar şi aceşti bucătari simpli, la rândul lor, aveau câţiva ajutori de bucătar, şi aşa mai departe. Fiecare bucătar-şef răspundea doar pentru un singur fel de mâncare, niciodată mai mult. Unul era meşter la supa de pasăre, altul era meşter la ciorba de burtă şi aşa mai departe, de la mâncărurile obişnuite până la mâncărurile

neobişnuite, ca limbi de papagal, creier de maimuţă, labă de tigru şi altele. Pe urmă, regelui nu-i plăcea să mănânce singur, căci singur îşi pierdea pofta de mâncare. în fiecare zi stăteau la masa lui toţi prinţii şi boierii ca la o sărbătoare, iar de treburile ţării nimeni nu se ocupa. Bineînţeles, poporul trebuia să aducă cele de trebuinţă gătitului: zeci de păsări, zeci de animale rare şi sălbatice, mirodenii şi rădăcini care nu se găseau decât în junglă. Trăia poporul cum trăia, dar de asemenea trai mai bine lipsă.

într-o zi, pe când regele mânca o ciorbă de fazan, se întâmplă să găsească o bucăţică de carne cu un gust deosebit de bun. N-avea gustul cărnii de fazan, dar nici alt gust de carne de care mâncase până atunci. Ce fel de carne era oare? se mira regele. Doar mâncase atâtea feluri de carne şi ştia gustul fiecăreia. îi întrebă pe ceilalţi meseni dacă nimerise vreunul vreo bucată de carne cu un gust deosebit în ciorba de fazan, însă toţi îi răspunseră că nu. Ciorba de fazan avea carne de fazan, ziceau ei. Dar regele era sigur că în ciorba de fazan mai era şi alt fel de carne şi se hotărî să afle imediat ce carne era, ca să mai

mănânce din această bunătate deosebită. Chemă pe şeful bucătar care făcuse ciorba de fazan şi-i povesti cele întâmplate. Dar şi şeful bucătar o ţinea una şi bună, că ciorba de fazan era gătită în faţa ochilor lui şi avea numai şi numai carne de fazan şi nimic altceva.

- Dacă nu-mi afli ce carne era, zise regele
ameninţător, voi porunci să vă scurteze de cap şi
pe tine şi pe toţi ajutorii tăi!

Ce putea să facă şeful bucătar? Chemă şi el pe toţi ajutorii lui şi îi înfăţişă regelui. La rândul lor, aceştia din urmă îi chemară pe ucenici. Unul dintre ucenici, tremurând de frică, zise:

- Vai, stăpâne, mă rog de iertare! Toată
această întâmplare s-a datorat numai şi numai
din vina mea. Când am tăiat carnea de fazan,
mi-am tăiat şi vârful degetului mic. Poate bucăţica
degetului meu mic era aceea cu un gust deosebit.

Regele rămase nedumerit, dar în acelaşi timp era şi fericit de această întâmplare. Cum de nu i-a trecut prin minte până atunci să guste carne de om? De n-ar fi fost această întâmplare, poate până la moarte n-ar fi gustat niciodată o asemenea bunătate.

începând din ziua aceea, carnea de om deveni mâncarea lui preferată. Carnea de om era întotdeauna prezentă la masa lui, gătită în diferite feluri. îi plăcea mai ales carnea de copii, fiind mai fragedă. Toată lumea îşi ascundea copiii, căci peste tot oamenii regelui îi căutau. După câţiva ani, nici un copil nu se mai găsi pe insulă, cu toţii fuseseră mâncaţi de regele Devata Ciăncar. Dacă nu se mai puteau găsi copii, atunci începură să fie vânaţi şi tinerii. Fugeau tinerii, unii în munţi, alţii în junglă, de au rămas satele numai cu bătrânii gârboviţi de ani, care nu mai erau buni pentru nici un fel de muncă. Java cea bogată deveni o ţară pustie. Nici orezăriile nu se mai lucrau.

în timpul acela veni în insula Java un tânăr voinic, pe numeAgisaka. Trecu Agisaka prin mai multe sate şi nicăieri nu văzu ţipenie de om. în sfârşit, când trecea prin satul Dadapan văzu o femeie bătrână. O întrebă ce se întâmplă cu această ţară de nu se mai vede viaţă nicăieri. Bătrâna din Dadapan îi povesti despre regele Devata Ciăncar şi de obiceiul său de a mânca în ultimul timp numai carne de om şi de aceea tinerii fugiseră în munţi şi în junglă.

- Mai bine pregăteşte-te să te întorci de unde ai venit sau du-te de te ascunde, până nu vin oamenii regelui în căutarea tinerilor rătăciţi.

Dar Agisaka, în loc să asculte povaţa bătrânei, zise că lui nu îi este frică, ba ar vrea chiar să se ducă să-l întâlnească pe acest rege mâncător de oameni.

într-adevăr, puţin timp după aceea veniră oamenii regelui. Când îl văzură pe Agisaka, vrură să-l lege ca pe un vânat. Dar Agisaka era un năzdrăvan. în loc să-l lege pe el, ei se legau şi se luptau între ei, se băteau şi se omorau; Agisaka stătea cu braţele încrucişate, fără să-şi mişte nici un singur deget. După ce văzu că oamenii regelui se bătură îndeajuns, Agisaka făcu ce făcu, încât ei se opriră din bătaie. Le spuse că acceptă să-l ducă în faţa regelui.

Nu mică fu bucuria regelui văzând că slujbaşii lui se întorseseră cu un tânăr. De mai multe luni nu mai gustase carne de om. însă Agisaka îi zise:

- Eu am venit de bună voie la tine, căci de vrei să mă omori n-ai să izbuteşti niciodată. Am auzit că ai obiceiul să mănânci carne de om şi eu am venit ca să mă mănânci.

- Cum, vrei să te mănânc de bună voie? întrebă regele, mirat.
- Da, însă numai de vei izbuti să umpli şapca mea cu pământ. Iar de nu, te voi omorî.
- Numai atâta? râse regele în hohote. îţi voi umple nu o şapcă, ci o mie de şepci dacă doreşti.

Regele coborî de pe tron şi se duse afară să umple cu pământ şapca lui Agisaka. Dar când o trase, şapca se lărgi. Cu cât trăgea mai mult, cu atât se lărgea mai tare. Regele trăgea întruna de şapcă, urmărit de Agisaka, până îl cuprinse frica şi începu să fugă. Dar fugind, tot trăgea de şapcă şi aceasta se lărgea mereu. Fugea, fugea regele trăgând şapca după el, până ce ajunse la ţărmul Mării de Sud. Acolo nu mai avea unde să fugă, iar Agisaka îl şi ajunse din urmă.

-Ajutor! ţipă regele.

Dar nimeni nu veni să-l ajute. Regele căzu cu capul la pământ şi gemu:

- Iertare, iertare!
- Eu te iert, spuse Agisaka, căci mie nu
mi-ai făcut nimic. Dar oamenii şi copiii pe care
i-ai mâncat, cum te vor ierta?

- Nu mă omorî, fă orice cu mine, dar nu mă omorî! îndurare! gemu regele.
- Bine, nu te voi omorî, spuse Agisaka. Deoarece ţie îţi place să mănânci carne de om, mâncător de oameni să rămâi. De moarte ţi-e frică, de aceea nu vei muri niciodată.

Şi cu aceste cuvinte îl îmbrânci pe rege în mare. Când căzu în apă, regele se făcu nevăzut, iar în locul lui apăru un crocodil alb, căci într-adevăr regele Devata Ciăncar se preschimbă în crocodil alb. Şi acest crocodil nu trăieşte în fluvii, ci numai în Marea de Sud. De aceea localnicii nu se încumetă să facă baie în Marea de Sud, căci crocodilul alb seamănă la culoare cu spuma mării şi te poate înhăţa pe neaşteptate.

Ţeambo şi Guba

TRĂIAU ODATĂ într-un sat tibetan doi oameni: Ţeambo şi Guba. Ţeambo era tare şiret şi lacom. Guba, dimpotrivă, era un om simplu, bun şi cinstit.

S-a întâmplat ca, într-o zi, Ţeambo şi Guba să plece în oraşul cel mai apropiat după cumpărături. Mergând ei pe drum, deodată văzură în faţa lor un vas de aur. Ridicară vasul şi începură să se întrebe care dintre ei va fi fericitul proprietar. Până seara târziu, Ţeambo şi Guba se tot certară, în cele din urmă, căzură de acord să vândă vasul, iar banii să-i împartă pe din două, în părţi egale. Dar cine se va ocupa cu vânzarea vasului noaptea?

- Hai să-l ascundem în scorbura copacului de colo, spuse şiretul Ţeambo, iar noi să ne

întoarcem acasă. Nu se va întâmpla nimic cu el până mâine-dimineaţă.

Zis şi făcut.

Guba veni acasă, dădu vitelor de mâncare, unse cizmele cu untură şi se culcă. Iar şiretul Ţeambo aşteptă până ce lumina din geamul lui Guba se stinse, apoi se întoarse la locul unde era copacul, se caţără pân' la scorbură, scoase vasul şi-l aduse acasă.

Dimineaţa, după cum s-au înţeles, Ţeambo bătu la uşa lui Guba,

- Să mergem, vecine, la vas. Soarele de
mult a ieşit după crestele munţilor. O să întârziem
şi la târg!

în scurt timp, Ţeambo şi Guba se apropiară de copac şi se urcară până la scorbură. Deodată amândoi strigară:

- L-au furat!

Ţeambo se prefăcu de supărare că e cât pe-aci,să cadă din copac. Apoi spuse:

- Numai noi amândoi ştiam de vas. Eu nu l-am luat. înseamnă că tu, Guba, l-ai furat!

- E adevărat ce spui, Ţeambo, răspunse Guba, numai noi amândoi ştiam de el. Dar eu nu l-am luat, înseamnă că tu l-ai furat, Ţeambo!

Mult timp se certară Ţeambo şi Guba. Apoi hotărâră să meargă la un bătrân înţelept. Bătrânul îi ascultă, apoi răspunse:

-Afară de voi doi, a mai fost acolo încă un martor, care ştie totul şi o să ne spuie tot adevărul.

- Cine-i acela? Cine? strigară într-un glas Ţeambo şi Guba.

-Copacul, răspunse liniştit înţeleptul. Mâine dimineaţă o să mergem la copac şi o să aflăm de la el cine dintre voi a furat vasul.

Guba se plecă adânc în faţa bătrânului şi se întoarse acasă. Iar şiretul Ţeambo se gândi repede ce trebuia să facă. Valvârtej alergă la tatăl său şi-i spuse gâfâind:

-Tată, tată, scapă-mă de nevoie! O să ne îmbogăţim amândoi. Numai fă-mi un bine. La doi kilometri de satul nostru se află un copac. Aleargă până la el, ascunde-te în scorbura lui şi stai liniştit acolo până mâine dimineaţă. în zori o să venim cu bătrânul înţelept la copac. Şi când înţeleptul va întreba: „Cine a furat vasul de aur?", dumneata să-i răspunzi: „Guba a furat"! Asta-i tot.

Tatăl fu de acord. îşi îmbrăcă halatul şi, uitându-se în toate părţile, ca nu cumva să-l vadă

cineva, se îndreptă către marginea satului. Merse doi kilometri, găsi copacul cu pricina şi se băgă în scorbura lui.

Dimineaţa, veniră la copac fiul său, vecinul Guba şi bătrânul înţelept. Apropiindu-se de copac, înţeleptul puse mâna pe el şi-l întrebă:

- Copacule, răspunde-ne cine a furat vasul
de aur din scorbura ta?

Deodată, spre mirarea celor de faţă, copacul răspunse cu glas omenesc:

- Guba a furat vasul de aur!

- Ai auzit, Guba? zise înţeleptul. Va trebui să dovedeşti că nu tu ai furat vasul.

Atunci Guba scoase repede scăpărătoarea, cremenea şi iasca, din buzunar, scapără scântei şi aprinse copacul.

- Ce faci, Guba? strigă Ţeambo. Cum îndrăzneşti să dai foc copacului sfânt?! O să te
pedepsească Buddha...

Dar vântul a fost mai tare decât cuvintele lui Ţeambo. Suflă, şi primele scântei aprinseră coaja copacului, iar focul se urcă până la scorbură. Tatăl lui Ţeambo, neputând să îndure căldura şi fumul, strigă cât îl ţinu gura:

- Vai, vai, scăpaţi-mă, oameni buni! Pe-
depsiţi-l pe fiul meu! El a furat, el a furat vasul
de aur şi m-a împins şi pe mine la păcat! Să-I
pedepsească însuşi Buddha!

Tatăl lui Ţeambo se smuci, ieşi din scorbură, se aruncă asupra fiului său şi începu să-i care la pumni. Iar bunul Guba, stând de o parte, îi privi şi exclamă, adresându-se bătrânului înţelept:

- Nici că merita altceva!

Iată cum omul cel lacom şi-a primit pedeapsa cuvenită. De atunci, în acel sat, oamenii îl ocoleau pe Ţeambo, iar pe Guba îl stimau pentru cinstea sa.

Maimuţa şi broasca ţestoasă

PE O INSULĂ îndepărtată trăia o maimuţă singuratică. Culcuşul şi-l făcuse într-o dumbravă de smochini pe malul mării; se hrănea cu fructe şi era mulţumită. Ar fi vrut totuşi să aibă un prieten, într-o zi văzu pe malul mării o broască ţestoasă, care venise aici de pe insula vecină. Maimuţa căută smochine coapte şi aruncă una broaştei ţestoase, care-i plăcu foarte mult. întoarse capul şi-i mulţumi maimuţei.

- N-ai pentru ce, spuse maimuţa. Dacă vrei, pot să-ţi dau mai multe.

De atunci, maimuţa îi dădea broaştei ţestoase în fiecare zi smochine coapte şi astfel se împrieteniră. Maimuţa era mulţumită că are cu cine vorbi, iar broasca ţestoasă era şi ea fericită că-şi găsise o prietenă bună.

între timp, însă, se îmbolnăvi leul, regele animalelor. Putea să se vindece numai cu o inimă de maimuţă, care lecuieşte orice boală. Leul dădu de veste că pe acela care-i va aduce o inimă de maimuţă îl va răsplăti din belşug şi-l va numi urmaşul său. Când a auzit de asta, broasca ţestoasă şi-a adus aminte de prietena ei. Veni la dumbrava de smochini, se lăsă tratată cu fructe, apoi spuse:

- Dragă prietenă, aş fi foarte bucuroasă să vii la mine la masă. N-ai vrea să vii acum?
- Cu multă bucurie, răspunse maimuţa. Dar cum să trec eu marea?
- Foarte simplu, spuse broasca ţestoasă. Urcă-te pe spinarea mea şi te voi duce eu.

Maimuţa nu bănui nimic şi se învoi. Se urcă pe spinarea broaştei ţestoase. Când ajunse în mijlocul mării, deodată broasca ţestoasă se opri şi întrebă:

-Ascultă, maimuţă, este adevărat că inima ta poate să vindece orice boală?

Maimuţa se sperie. îndată îşi dădu seama la ce se gândeşte broasca ţestoasă. Se opri o clipă, apoi spuse:

- Da, broască, este adevărat. Ai pe cineva bolnav?
- Da, răspunse broasca. Regele nostru, leul.
- De ce nu mi-ai spus aşa de la început? o întrebă atunci maimuţa. Aş fi luat-o cu mine şi ţi-aş fi dat-o.
- Cum adică? se miră broasca ţestoasă. Tu nu-ţi porţi inima cu tine?
- Nu, nu o port cu mine, răspunse maimuţa. Noi, maimuţele, lăsăm inimile acasă, când plecăm undeva! Dar, dacă vrei, du-mă înapoi şi ţi-o dau.

Broasca ţestoasă ascultă, se întoarse şi se opri o clipă pe malul mării, lângă dumbrava de smochini. Maimuţa se caţără în primul copac şi veselă începu să mănânce smochine.

- Du-te mai repede după inimă! o grăbi broasca ţestoasă. Nu am timp de pierdut.
- Unde vrei să mă duc după ea?! întrebă maimuţa. O port doar cu mine, ca şi celelalte animale. Dar unui prieten, aşa cum eşti tu, n-am s-o dau.

Broasca ţestoasă se ruşina, iar maimuţa nu mai uită niciodată de atunci că prietenia nu se încredinţează primului venit.

Supărarea maimuţei

CÂNDVA, o maimuţă se privea într-o oglindă. Văzându-şi doar mâinile şi picioarele, şi gândindu-se la puterea ei, cât şi la atâtea viclenii de care era în stare, ea crezu că e la fel ca omul, sau poate şi ceva mai mult decât el. Dar, cum nu era lipsită de gust, când îşi zări şi chipul în oglindă, se văzu nevoită să-şi recunoască urâţenia. Se gândi ea ce se gândi şi deodată îi veni în minte că vina era a oglinzii şi nu a chipului ei, care era, pesemne, cu totul altfel, adică mult mai atrăgător decât pocitania pe care o vedea ea în oglindă.

- Fii blestemată, oglindă neruşinată! ţipă maimuţa. Sunt sigură că numai tu eşti de vină! Eu sunt o frumuseţe, ba chiar mai frumoasă decât frumuseţea însăşi! De ce îmi arăţi chipul ăsta pocit, care nu-i al meu?!

Şi, luând un băţ pe care-l avea la îndemână, se apucă să izbească în oglinda cea mare, făcând-o în sute de bucăţele. Râsul răutăcios de pe figura maimuţei se prefăcu iute într-un rânjet de mare amărăciune. De unde-i apăruse un singur

chip pocit în oglindă, acum, pe unde se învârtea, nu dădea decât de acelaşi chip, dar în sute şi sute de cioburi. Răzbunarea ei nedreaptă se întorsese împotrivă-i. Şi adevărul, oricât de dureros a fost el, a potolit îngâmfarea fără noimă a maimuţei.

Broasca ţestoasă şi raţele sălbatice

A FOST ODATĂ un lac şi, într-o vară secetoasă, lacul acesta a secat. Mai toate vieţuitoarele de acolo îl părăsiseră, de cum şi-au dat seama că va seca, afară doar de două raţe sălbatice şi o broască ţestoasă care rămăsese abătută pe malul lacului.

- Dacă şi voi zburaţi, rătuşte prietene, atunci eu o să mor de sete, dar şi de urât... Luaţi-mă şi pe mine. Eu merg încet şi cine ştie dacă voi ajunge teafără lângă o altă apă, le rugă fierbinte broasca ţestoasă pe raţele sălbatice.

-Te luăm cu noi, cu plăcere. Ne-am şi gândit cum o să facem mâine dimineaţă, când vom pomi în zbor, spuse una dintre cele două raţe. Du-te chiar acum de caută o ramură mai groasă de copac. Tu vei apuca cu gura, bine-bine, de ea, iar eu de la un capăt şi prietena mea de la celălalt capăt, vom ţine cu ciocurile noastre de ram, încât tu vei zbura alături de noi.

- Toată grija ta, continuă a doua raţă sălbatică, va fi să nu scoţi nici o vorbă, orice s-ar întâmpla să vezi sau să auzi în văzduh sau pe pământ, în timpul zborului. Fii cu băgare de seamă, că... dacă deschizi gura să vorbeşti, ai să cazi de pe ram şi mori! Noi te vom purta în zbor cu toată grija, de noi să nu ai teamă, fii doar atentă la ce ţi-am spus!

A doua zi, în zori, broasca apucă deci cu putere ramura groasă, de o parte o raţă şi de cealaltă parte cealaltă raţă, şi iată broasca ţestoasă zburând cum nu zburase nici o altă broască până atunci. Când străbătură văzduhul, celorlalte păsări întâlnite în zbor nu li se părură ceva extraordinar văzând cum zboară o broască ţestoasă sau, chiar dacă erau uimite, nu aveau

timp să-şi arate uimirea, căci zburau şi ele, zburau şi raţele.

Dar iată că, plutind deasupra unui sat, oamenii care au văzut pentru prima dată o broască ţestoasă în zbor nu s-au dumirit cum şi în ce fel zbura ea şi atunci nu s-au abţinut să nu exclame:

- la te uită ce minune!... Broască să zboare!... Dar unde-i sunt aripile?...

Şi tot se minunau de zor, până când broasca, supărată, le strigă din înaltul cerului:

- Nu vedeţi că nu eu zbor, ci raţele săl
batice?

Nu-şi termină însă vorba, şi pică mai rău decât un bolovan de pe vârful unei stânci. Uitase de poveţele raţelor sălbatice, şi clipa aceea a costat-o viaţa.

CUPRINS

Poveşti chineze
Traista cu minuni / 5
Nandi / 19
Ghitara / 27
Două răspunsuri la o întrebare / 32
Tânărul împărat şi fata înţeleaptă / 35
Domnul Dung-co şi lupul / 43
Fricosul / 46
Trei-Tăişuri / 49
Banditul şi Cotonogeală / 53
Poveste fără sfârşit / 55
Comoara / 58
Păsările nevăzute / 60
Piatra lui Hai Li-pu / 69

Poveşti mongole
Hanul Solombo / 76
Cei doi badarcini / 86
Slujbaşii nătăfleţi ai hanului cel înfumurat / 92

Bandi vânătorul / 95
Nora cea isteaţă / 100
Povestea lui Banga / 118

Poveste javaneză
Crocodilul alb / 123

Poveste tibetană
Ţeambo şi Guba / 130

Poveşti indiene
Maimuţa şi broasca ţestoasă / 135
Supărarea maimuţei / 138
Broasca ţestoasă şi raţele sălbatice / 139

PĂRINŢI ŞI BUNICI,

Pe lângă integrala basmelor lui Creangă, Andersen, Perrault, Grimm, Hauffetc, Studioul audio al Editurii Ion Creangă vă pune acum la dispoziţie îndrăgita colecţie *Poveşti nemuritoare* pe casete audio.

Pentru a nu pierde nici un număr, comandaţi direct de la editură cărţile şi casetele audio cu *Poveşti nemuritoare.*

Contravaloarea timbrului literar,
reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul,
se va vira la Uniunea Scriitorilor din România,
. cont virament nr. 45106262,
banca: B.C.R.-S.M.B.

Redactor: Măria Morogan
Tehnoredactor: Aura lordache
Culegere şi paginare computerizată:
Evelina Avramescu

Tipărit la Alutus S.A. M.-Ciuc tel. 066-172407